

УДК 37(091)(477):930.2

№ 0117U004802

Інв. №

Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України
ім. В. О. Сухомлинського
(ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського)
04060, м. Київ-60, вул. М. Берлінського, 9
тел. (044) 239-11-03

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського

_____ Л. Д. Березівська

„_____” _____ 20__ р.

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ
«ВІДОБРАЖЕННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ І
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ У ДРУКОВАНИХ ТА ЕЛЕКТРОННИХ
ВИДАННЯХ»**

(01.01.2017–31.12.2019 рр.)

Керівник наукового дослідження

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України,
головний науковий співробітник відділу історії освіти ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського НАПН України

О. В. Сухомлинська

(підпис)

(дата)

2019

Рукопис закінчено 28 листопада 2019 р.

Результати роботи розглянуто вченою радою ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського, протокол від 10 грудня 2019 р. № 19

РЕФЕРАТ

Тема дослідження «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях: звіт про наукове дослідження»

Об'єктом дослідження є друковані та електронні видання, на сторінках яких розкривається комплекс питань про сутність, зміст і напрями розвитку історії української педагогіки і освіти у період з 1917 по 2017 роки.

Предмет дослідження – засади, сутність і шляхи розвитку національної освіти і педагогічної думки в різні періоди існування Української держави.

Мета дослідження – оприлюднення нової інформації, аналітичних матеріалів про розвиток національної педагогіки і освіти в різні періоди існування Української державності задля їх наукового осмислення і впровадження в активний науково-інформаційний обіг.

Методи дослідження. Виконання теми передбачає використання і поєднання філософських, загальнонаукових та спеціальних методів соціогуманітарних наук, зокрема: *пошуково-бібліографічний метод* вивчення архівних, бібліотечних фондів, каталогів, описів, бібліографічних видань; *історико-педагогічний, порівняльний та статистичний аналіз* фактів і явищ, їх *синтез* для дослідження еволюції української національної освіти і виховання, встановлення основних тенденцій процесу формування концепцій національної школи; *предметно-цільовий аналіз* друкованих і періодичних видань, що знаходяться в фондах бібліотеки; *класифікація та систематизація* різноманітної джерельної бази з метою отримання об'єктивних відомостей щодо розвитку національної освіти в Україні, внеску видатних педагогів та ролі окремих періодичних видань у розбудову національного освітньо-виховного простору; *інтерпретація, теоретичне узагальнення та порівняння* опрацьованих матеріалів для формулювання висновків і осмислення, впровадження в активний науково-практичний обіг результатів наукового дослідження.

Новизна наукової роботи:

– *уперше* висунено гіпотезу про створення нового напрямку вітчизняної педагогічної науки – створення українськими науковцями концептуальних текстів про теоретико-методогічні засади і напрями розвитку освіти і виховання дітей і молоді в Незалежній Україні; виявлено тенденцію до побудови українськими науковцями цілісної теорії національного виховання дітей і молоді в Україні; виявлено тенденцію до реіннованційних підходів у

висвітленні і використанні історичного досвіду у теоретичній і практичній діяльності;

– *удосконалено* систему знань про різного роду інформаційні матеріали з національно-патріотичного виховання дітей і молоді в Незалежній Україні; розширено і поглиблено знання про творчий доробок В. Сухомлинського як основоположника сучасного розуміння гуманістичного підходу в освіті і вихованні в Україні та поза її межами;

– *набуло подальшого розвитку* висвітлення доробку видатних український і світових педагогів на різних інформаційних носіях; оприлюднення публікацій про розвиток освіти і педагогічної думки в освітянській періодичній пресі (1917–1945) шляхом підготовки каталогу «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського».

Практична корисність (практичне використання) результатів наукового дослідження.

Одержані наукові результати мають вагоме теоретичне та практичне значення для розвитку української педагогічної науки та освіти. Вони сприятимуть інтенсифікації науково-дослідної діяльності, освітнього процесу шляхом надання можливостей для пошуку і використання наукової інформації; зростанню наукових та практикоорієнтованих знань про розвиток української національної освіти, педагогіки, що необхідні для формування професійних компетентностей і кваліфікацій науковців і освітян, які виступають агентами й ініціаторами кардинальних змін у сфері освіти.

Наукова продукція, підготовлена в результаті наукового дослідження, буде корисною вченим, науково-педагогічним працівникам, бібліотечним фахівцям, вчителям, здобувачам освіти та усім, кого цікавлять питання життя та діяльності видатного педагогів України та світу, реформування вітчизняної системи освіти, розвитку педагогічної думки, здійснення національно-патріотичного виховання.

За результатами виконання комплексної інтегрованої теми рекомендовано:

- керівникам освіти та освітнім менеджерам при здійсненні реформаційних та модернізаційних процесів різного масштабу звертатися до результатів виконаного дослідження, і зокрема «Антології текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)», де представлені нормативні і концептуальні документи, напрацьовані вітчизняними діячами освіти та науковцями впродовж 26 років, як до наукової експертизи сучасних процесів, базису, на якому розбудовуватимуться нові підходи до освіти і нові моделі її реалізації;

- науковцям різних кваліфікаційних рівнів і спеціалізацій широко використовувати результати проведенного історіографічного та джерелознавчого наукового дослідження у їхніх теоретичних і практичних розвідках, що стосуються як недавнього історичного минулого, так і попередніх етапів розвитку вітчизняної освіти і педагогічної науки;

- освітянам-практикам (класним керівникам, бібліотечним працівникам, вчителям-предметникам, учителям початкової ланки освіти) у навчальній і виховній роботі, і насамперед в процесі національно-патріотичного виховання дітей і молоді, забезпечення інформації про життя і діяльність видатних і відомих вітчизняних і зарубіжних персоналій, що збагатили як українську, так і світову культуру, а також забезпечення новими знаннями про перебіг розвитку української освіти;

- широким колам користувачів повніше використовувати результати проведеного дослідження, що представлені в повному обсязі на електронних носіях як більш зручному і доступному джерелу інформації;

- продовжувати через систему започаткованих наукових і методичних семінарів оприлюднювати шляхом обговорення, дискусій і відповідних публікацій проміжні і кінцеві результати планової тематики широкому колу освітян і науковців, які виступають як кінцевими споживачами, так і експертним середовищем.

ВСТУП

Пріоритетним завданням Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук України (далі – ДНПБ) є здійснення науково-інформаційного супроводу національної освіти, педагогіки й психологій. У своїй роботі ДНПБ керується низкою нормативно-правових документів, у яких викладено завдання щодо забезпечення сталого розвитку суспільства, додержання національних прав та свобод, надання якісної освіти упродовж життя, розвитку та модернізації наукової сфери (Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 р. № 722, Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII, Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII, «Пріоритетні напрями наукових досліджень НАПН України на 2018–2022 рр.» з філософії освіти, педагогіки і психології від 17.11.2017 р., Стратегія розвитку НАПН України на 2016–2022 рр. (2016), Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017–2026 рр. (2017)).

Упродовж 2017–2019 рр. відповідно до технічного завдання РК №0117U004802 колектив виконавців теми «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях» здійснював фундаментальне дослідження, спрямоване на удосконалення та розвиток науково-інформаційного супроводу освіти й науки шляхом створення нового знання й забезпечення науковців та освітян якісною навчальною й довідковою продукцією з актуальних питань розвитку національної науки та практики.

Завданнями роботи на весь час дослідження були:

- проаналізувати джерельну, історіографічну базу та схарактеризувати терміносистему з теми наукового дослідження;
- розробити критерії добору документів, текстів з проблем реформування освіти в незалежній Україні;
- класифікувати, систематизувати і цілісно представити різні документи концептуального характеру – доктрини, концепції, проекти, програми – стосовно розбудови національної освіти і виховання в Україні в період її незалежності 1991 – 2017 рр.;
- проаналізувати галузевий документний ресурс з фонду рідкісних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського „Періодичні видання 1917-1945 рр.”, на предмет виявлення публікацій, фактологічних відомостей та фактографічної інформації;
- визначити критерії добору документів з фонду рідкісних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та розкриття їх змісту (наведення фактологічної інформації щодо редакційних колегій, місць видання, періодичності змістове наповнення тощо);
- здійснити науково-інформаційне забезпечення основних категорій користувачів документним ресурсом з фонду рідкісних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та розкриття їхнього змісту шляхом

створення наукових анотацій (характеристика, особливості, зміст видання) в електронному ресурсі БД «Рідкісні книги»;

- здійснити бібліографічний огляд видань В. О. Сухомлинського та публікацій присвячених вивченню життя, діяльності та педагогічних ідей вченого за період з 1945 по 2017 рр., з метою популяризації його творчості як в Україні, так і за її межами, визначення кола дослідників спадщини педагога, виявлення недостатньо вивчених питань у дослідженнях життєвого і творчого шляху В. О. Сухомлинського;

- здійснити бібліографічний супровід розвитку вітчизняної науки, а саме: підготовка та оприлюднення науково-допоміжної, рекомендаційної, персональної бібліографічної продукції з педагогіки, історії педагогіки, психології та освіти;

- популяризувати здобутки вітчизняної та зарубіжної педагогічної та психологічної наук й освіти шляхом консолідації інформації про визначних осіб, як вітчизняних так і зарубіжних, висвітлення їх життя, діяльності, творчої спадщини через інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу».

За результатами виконання наукового дослідження відповідно до технічного завдання заплановано підготовку такої продукції:

- біобібліографічний покажчик «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» (19 авт. арк.);

- хрестоматія «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» (19 авт. арк.);

- науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Національно-патріотичне виховання в Україні» (20 авт. арк.);

- каталог «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського» (15 авт. арк.);

- електронні ресурси: інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (3 авт. арк.), наукове анотування для БД «Рідкісні книги» (8 авт. арк.);

- наукові статті з теми дослідження, заключний науковий звіт.

Для реалізації завдань і досягнення мети дослідження використовувалися емпіричні та теоретичні методи соціогуманітарних наук: порівняння, абстрагування, прогнозування, аналіз і синтез; індукція і дедукція; історичний підхід; логічний підхід; визначення, опис, інтерпретація тощо.

РОЗДІЛ II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

II.2. Фундаментальне дослідження.

Протягом 2017–2019 рр. виконувалося наукове дослідження: **«Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях».**

Державний реєстраційний номер: 0117U004802

Відповідно до технічного завдання і тематичних планів наукове

дослідження здійснювалося у три етапи (підготовчий, основний, заключний).

1.1. Основні результати, одержані на підготовчому етапі наукового дослідження

Науковий керівник дослідження – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу історії освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського **Ольга Василівна Сухомлинська**.

Виконавці: штатних працівників (всього) – 20,5 осіб,
у т.ч. докторів наук, професорів – 2 особи,
кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 4 особи;
сумісників (всього) – 3 особи,
у т.ч. докторів наук, професорів – 1 особа,
кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 особи.

Термін виконання етапу: 01.01.2017 р. – 31.12.2017 р.

Основні наукові результати підготовчого етапу дослідження згідно з технічним завданням:

– *розроблено* програму наукового дослідження, у якій обґрунтовано його актуальність, новизну та перспективність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, окреслено очікувані результати, шляхи їх упровадження та соціальний ефект;

– *здійснено* джерельний пошук матеріалів, сформовано джерельну та історіографічну базу дослідження; *охарактеризовано* терміносистему, застосовувану в розкритті теми; *розроблено* плани-проспекти:

- біобібліографічного покажчика «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження»;
- хрестоматії «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)»;
- бібліографічного покажчика «Національно-патріотичне виховання в Україні»;
- каталогу «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського»;

– *проаналізовано* та *систематизовано* нормативно-правові акти й літературу з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Україні за 2014–2015 (частково за 2016–2017) рр. *Встановлено* відсутність ґрунтового й комплексного бібліографічного видання, яке б відображало сучасні тенденції виховання громадянина-патріота. *Здійснено* аналітико-синтетичне опрацювання періодичних, продовжуваних видань, монографій, навчальних та методичних посібників, авторефератів дисертацій, матеріалів конференцій. Джерела *класифіковано* відповідно до рівнів освіти та *згруповано* у 8 тематичних розділах;

– *здійснено* бібліографічний огляд видань В. О. Сухомлинського та публікацій про вченого за період з 1945 по 2016 рр. *Проаналізовано* наявні біобібліографічні видання про В. О. Сухомлинського, надруковані в 1978,

1987, 2001, 2008, 2013 рр. *Акцентовано увагу* на аналізі широкого кола матеріалів: окремих видань про життєвий і творчий шлях педагога, перевидань його творів за 2013–2016 рр. на електронних і паперових носіях, відео і фотоматеріалів тощо. *Встановлено* відсутність узагальненого комплексного інформаційно-бібліографічного видання про життя та діяльність В. О. Сухомлинського за період з 1945 по 2017 р. *Систематизовано* матеріали за 1945–2016 рр. за 7-ма тематичними розділами. *Підкреслено*, що особлива увага приділятиметься електронним інформаційним ресурсам задля забезпечення широкого й оперативного доступу до творчої спадщини В. О. Сухомлинського;

– *розроблено* критерії добору та систематизації документів із питань реформування національної системи освіти за період незалежності України. *Проаналізовано* нормативні документи та законодавчі акти державних органів, зокрема Міністерства освіти і науки України, проекти, що висувалися Національною академією педагогічних наук України та громадськими організаціями. *Здійснено класифікацію* джерел за рівнями освіти та типами навчальних закладів. *Визначено*, яка частина запропонованих змін у сфері освіти може класифікуватися як реформування;

– *розроблено* критерії відбору та дослідження фонду періодичних видань України 1917–1945 рр. як частини джерельного комплексу з історії становлення української державності, національної освіти та культури (хронологічний, територіальний, мовний, видовий). *Розпочато* формування бази даних Періодичних видань 1917–1945 рр., частково *здійснено* аналітико-синтетичне опрацювання часописів, *внесено* інформацію про публікації, фактологічні та фактографічні відомості для повноцінного забезпечення інформаційних потреб наукових досліджень з історії освіти, педагогіки і психології;

– *продовжувалося здійснення* аналітико-синтетичного опрацювання вітчизняних документів та видань іноземними мовами у БД «Рідкісні книги»;

– *вивчено* та *проаналізовано* наявні у фонді бібліотеки сучасні історико-педагогічні дослідження, присвячені періоду Української революції (1917–1921), які спрямовані на відтворення об’єктивної картини створення демократичної національної школи в окреслений період. *Визначено*, що тільки на вивченні й аналізі першоджерел можуть базуватися сучасні педагогічні розвідки. В контексті зазначеного *опрацьовано* матеріали тогочасних педагогічних періодичних видань, зокрема, часописів «Вільна Українська школа» (Київ, 1917–1920), «Освіта» (Кам’янець-Подільський, 1918–1919), «Нова школа» (Полтава, 1918);

– *здійснено* пошук та висвітлення інформації про життя, діяльність, творчу спадщину відомих особистостей через інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу». *Проведено* бліц опитування серед користувачів бібліотеки, *проаналізовано* динаміку відвідування зазначеного ресурсу задля виявлення шляхів та напрямів його удосконалення. *Встановлено*, що актуальність ресурсу зумовлена

необхідністю забезпечення максимального задоволення інформаційних потреб користувачів й залежить від систематичного поповнення новими матеріалами, комфортного дистанційного обслуговування. *Актуалізовано* застосування ресурсу як «живого механізму», який *дозволяє доповнювати* відомості про персоналії, інформацію про яких розміщено на сторінках ресурсу, та *формувати* нові дані про видатних особистостей. *З'ясовано*, що багатогранне висвітлення життя та діяльності педагогів, освітніх діячів у науково-педагогічному, загальнокультурному просторі є одним із провідних напрямів формування галузевих науково-інформаційних ресурсів.

Підготовлено нові сторінки інформаційно-бібліографічного ресурсу, присвячені В. П. Науменку (1852–1919) – українському педагогу, філологу, одному з організаторів національної системи освіти, державному і громадсько-політичному діячеві та Ж.-Ж. Руссо (1712–1778) – видатному діячу епохи Просвітництва, французькому філософу, письменнику, педагогу.

Оновлено та доповнено інформацію ресурсу про:

- *В. М. Бехтерєва* (1857–1927) – російського невропатолога, фізіолога, психіатра і психолога, педагога, громадського діяча;
- *І. О. Сікорського* (1842–1919) – українського психіатра, психолога, педагога, доктора медицини, одного з основоположників дитячої психології та психопатології, фахівця з питань шкільної гігієни, педагогічної патології, психології дошкільного віку, професора і завідувача кафедри Київського університету;
- *Г. С. Сковороду* (1722–1794) – видатного українського філософа, просвітителя-гуманіста, педагога, мандрівника мислителя, письменника, поета, перекладача;
- *С. Х. Чавдарова* (1892–1962) – українського вченого, освітнього діяча, педагога, методиста початкової та середньої освіти;
- *Я.-А. Коменського* (1592–1670) – чеського педагога-гуманіста, теолога, мислителя, письменника, основоположника сучасної системи організації освіти;
- *Ф. В. Фребеля* (1782–1852) – німецького педагога, теоретика дошкільного виховання, основоположника системи дошкільного виховання;
- *Я. Б. Рєзніка* (1852–1952) – українського педагога, першого доктора педагогічних наук в Україні (1940), дослідника проблем дидактики, психології та виховання.

Оновлено списки публікацій про життя та діяльність учених, *уточнено та розширено* біографічні відомості, *додано* фотоматеріали тощо.

Розпочато створення нових сторінок ресурсу, *сформовано* джерельну та історіографічну базу, що відображає творчу спадщину української педагогині, культурної діячки Н. Д. Лубенець (1877–1945) та німецького педагога, теоретика експериментальної педагогіки В. А. Лая (1862–1926).

Досліджено джерельну базу щодо видання українських книжок для дітей за кордоном представниками української діаспори. *Проаналізовано* наявний у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського репертуар дитячих

книжок української діаспори. З'ясовано, що письменники та педагоги української діаспори прагнули поєднати ідейно-змістові та образно-емоційні якості художніх творів для дітей різного віку з метою виховання любові до української мови та традицій, формування національно свідомої особистості.

Продукція, підготовлена та оприлюднена за результатами виконання **підготовчого етапу** наукового дослідження.

Електронні ресурси:

1. Інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (1 авт. арк.)

2. Наукове анотування для БД «Рідкісні книги» (3 авт. арк.).

Статті. Усього – 38, у т. ч. у зарубіжних виданнях – 9, у фахових наукових виданнях – 12, у наукових виданнях – 12, у ЗМІ – 5; тези – 34. Загальний обсяг матеріалів – 22,77 авт. арк.

Проміжні результати дослідження впродовж 2017 р. висвітлювалися на 33 науково-практичних заходах, із яких: 12 – конференції (із них 9 – міжнародні, зокрема 3 – зарубіжні), 5 – круглі столи, 8 – семінари, 6 – читання, 1 – загальні збори НАПН України, 1 – лекторії. У рамках заходів виголошено 94 доповіді та виступи.

1.1. Основні результати, одержані на основному етапі наукового дослідження

Термін виконання етапу: 01.01.2018 р. – 31.12.2018 р.

Основні наукові результати основного етапу дослідження згідно з технічним завданням:

– *упорядковано* частину рукопису хрестоматії «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)»;

– *класифіковано й систематизовано* документи концептуального характеру (концепції, проекти, програми) стосовно розбудови системи національної освіти України в період її незалежності 1991–2017 рр.;

– *проаналізовано* дібрані джерела крізь призму процесів модернізації й реформування загальної середньої освіти в Україні досліджуваного періоду з метою надання більш повної інформації щодо перебігу реформаційних процесів в освітній галузі, інформаційного забезпечення відповідних досліджень, одержання історико-педагогічного знання щодо окресленого феномену;

– *виявлено, класифіковано і представлено* в хронологічній та логічній послідовності колективні й індивідуальні концепції реформування загальної середньої освіти (концепції української школи, концепції виховання, концепції змісту загальної середньої освіти, створені в перші десятиріччя існування незалежної України;

– *проаналізовано* нормативні документи та різні проекти, концепції, програми, що стосувалися розвитку освітньої галузі, підвищення якості

середньої освіти, національно-патріотичного виховання, інших важливих аспектів діяльності національної школи впродовж 1991–2017 рр. *Визначено*, що значна частина запропонованих реформ була зреалізована лише частково через кризові явища на початкових етапах становлення незалежної України;

– *виявлено*, що в означені хронологічні межі Міністерством освіти і науки України видавалися різні нормативні документи (накази, концепції, проекти тощо), де зазначалося про запровадження національного компонента (комплексні заходи щодо розвитку і функціонування української мови; створення навчальних планів початкової школи з українською мовою та мовами навчання національних меншин, розвитку і виховання дітей та молоді);

– *охарактеризовано* відповідні матеріали на сторінках періодичних видань кінця ХХ – початку ХХІ ст. у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема: «Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України», «Рідна школа», «Освіта», «Початкова школа»;

– *встановлено*, що державна освітня політика досліджуваного періоду спрямовувалася на кардинальну зміну освітньої парадигми української системи освіти, що спиралася на особистісно орієнтований та диференційований підходи, ідеї демократизації, гуманізації, гуманітаризації, безперервності тощо; пріоритетним принципом її поступу проголошувався національний принцип.

– *Підготовлено і видано* біобібліографічний покажчик **«Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження»**, що містить найбільш повні дані про життя і творчий спадок педагога;

– *проаналізовано* бібліографічні покажчики, присвячені В. О. Сухомлинському, що були підготовлені та надруковані в попередніх роках (1978, 1987, 2001, 2008, 2013). *Встановлено* відсутність ґрунтового й комплексного інформаційного видання, яке б у систематизованому вигляді цілісно відображало всю сукупність бібліографічних описів різноспрямованих наукових і популяризаторських джерел, присвячених відображенню багатогранної творчої спадщини педагога;

– *розроблено* проспект біобібліографічного покажчика «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» у хронологічних рамках відбору матеріалів – з 1945 по 2017 роки, в межах яких здійснено новий підхід до систематизації і класифікації джерельної бази дослідження, визначено основні розділи бібліографічного покажчика та способи їх наповнення, сформовано репрезентативний допоміжний апарат;

– *здійснено* бібліографічний огляд видань В. О. Сухомлинського як педагогічного, так і художнього спрямування, включаючи й епістолярії; публікації, присвячені дослідженню педагогічної діяльності та спадщини педагога; джерела, що свідчать про творче використання ідей і доробку педагога в Україні та за її межами (Німеччина, Польща, Австралія, Китай). Такий підхід сприяв розкриттю внеску В. О. Сухомлинського у розвиток

національної педагогічної думки і освіти, показу впливу його ідей на педагогічну думку різних країн світу.

– *Упорядковано* частину рукопису науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Національно-патріотичне виховання в Україні»;

– *досліджено* інформаційне забезпечення питань патріотичного виховання дітей дошкільного, молодшого, старшого шкільного віку та студентської молоді в Україні шляхом аналізу наукових досліджень і публікацій провідних вітчизняних науковців та педагогів-практиків. *З'ясовано*, що протягом 2015–2018 рр. значна увага надавалася закладам вищої освіти, які мають стати осередками національно-патріотичного виховання. *Приділено увагу* літературі, присвяченій питанням духовного збагачення кожного з учасників освітнього процесу, формуванню громадянської зрілості, особистісної відповідальності за свій внесок у національно-культурне відродження України, розбудову держави. *Виокремлено* низку публікацій, в яких висвітлено ключові аспекти виховання громадянина-патріота у творчій спадщині видатних педагогів України, зокрема В. О. Сухомлинського;

– *здійснено* оглядовий аналіз сучасного стану і перспектив розбудови законодавчо-нормативного забезпечення системи національно-патріотичного виховання в Україні. *Розглянуто* різні підходи до сутності і змісту національно-патріотичного виховання, які відображені у нормативно-правових документах, затверджених у різні хронологічні періоди розвитку української державності. *Спрогнозовано* можливі напрями подальшого розвитку нормативного поля законодавчої бази з національно-патріотичного виховання. *Виявлено* актуалізацію проблем військово-патріотичного виховання молоді;

– *відібрано* та *опрацьовано* публікації з національно-патріотичної тематики, поміщені в українських періодичних та продовжуваних виданнях за 2016–2018 рр. *Встановлено*, що національно-патріотичне виховання має міждисциплінарний характер, його завдання реалізуються під час викладання різних предметів, в позакласній та позашкільній роботі. *Прослідковано* звернення дослідників до вивчення історичного досвіду державотворення, народної культури, традицій. *З'ясовано*, що значна увага надається дослідженню ідей про патріотичне виховання у спадщині видатних вітчизняних педагогів, культурних та суспільно-політичних діячів, зокрема В. О. Сухомлинського, Г. Г. Ващенко, О. А. Захаренка, І. Я. Франка, Т. Г. Шевченка, М. С. Грушевського та ін.;

– *розширено* та *поглиблено* джерельну базу дослідження з питань національно-патріотичного виховання в Україні за рахунок публікацій, виявлених в базах даних Academic Search Premier, ERIC, Academic Search Complete компанії EBSCO Publishing.

– *Проаналізовано* періодичні видання 1917–1945 рр., що знаходяться у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; розглянуто відображення цієї джерельної бази в науковому доробку фахівців з історії освіти;

– *з'ясовано*, що у періодичних виданнях («Вільна українська школа», «Шлях освіти», «Наша освіта», «Нова школа», «Новим шляхом», «Український вісник рефлексології та експериментальної педагогіки» та ін.) відображено основні етапи розвитку української освіти, пов'язані із національно-демократичним, духовно-культурним піднесенням українського народу, зокрема реформуванням шкільної освіти в період Української національно-демократичної революції та діяльності українських урядів (1917–1921 рр.); розвитком ідей педоцентризму й трудової школи та радянського реформування освіти в УСРР (1919–1930 рр.), періоду внутрішньосистемного реформування загальноосвітньої школи УРСР в умовах авторитарного суспільства та ідеологізації комуністичного виховання (1931–1945 рр.);

– *доведено*, що розгляд часописів як об'єкта джерелознавства є важливим чинником у проведенні наукових досліджень, оскільки цей інформаційний ресурс великою мірою відображає особливості розвитку педагогічної думки і освіти в різних політико-ідеологічних і соціально-економічних умовах;

– *визначено*, що видання сприяли формуванню світоглядних та аксіологічних настанов серед тогочасних педагогів-практиків. Публікації часописів містять відомості про важливі проблеми освітньо-виховного процесу у школі, що були характерні характерними для досліджуваного хронологічного періоду, та шляхи їх розв'язання. *З'ясовано*, що завдяки публікаціям у журналах відбувалася багатоаспектна професійна комунікація педагогів, обмін досвідом і творче збагачення їхньої фахової діяльності;

– *підготовлено* частину рукопису каталогу «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського».

– *Здійснено* аналітико-синтетичне опрацювання вітчизняних документів та видань іноземними мовами у БД «Рідкісні книги»: *наведено* основні елементи та факультативні відомості (місце та роки видання, автори, редактори, штампи тощо). Через розгалужену пошукову систему БД «Рідкісні книги» надавалася можливість, використовуючи фонд рідкісних видань Бібліотеки, зокрема документи 1850-1917 рр., що становлять національне надбання України, здійснювати науково-інформаційне забезпечення основних категорій користувачів документним ресурсом з фонду рідкісних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;

– *виконано* наукове анотування 76 повнотекстових рідкісних видань психолого-педагогічного та історико-культурного спрямування, проаналізовано їх тематику та особливості. *Розроблено класифікацію* джерел за видовою (підручники, довідкові та ювілейні видання, методичні

посібники) та тематичною (етнічні традиції виховання та освіти, методика навчання у різних типах навчальних закладах) спрямованістю.

– *Удосконалено* систему інформаційного забезпечення, популяризації та розкриття галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів шляхом формування матеріалів про внесок видатних педагогів в розбудову освіти для електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу»;

– *проведено* бліц-опитування серед читачів бібліотеки, аналіз відвідування інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу». *З'ясовано*, що сучасна модель бібліотечного обслуговування неможлива без надання користувачам електронних ресурсів, які забезпечують якісно новий рівень задоволення інформаційних потреб користувачів;

– *констатовано*, що актуальність інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» зумовлена необхідністю забезпечення максимального задоволення інформаційних потреб користувачів й залежить від систематичного поповнення новими матеріалами, популяризація серед науковців та освітян й комфортного дистанційного обслуговування користувачів;

– *підготовлено нові сторінки* інформаційно-бібліографічного ресурсу, присвячені:

- *І. Ф. Тесленку* (1908–1994) – українському педагогу, фахівцю з методики викладання математики, першому доктору педагогічних наук в Україні в галузі математики, автору класифікації навчального використання наочних посібників із геометрії та геометричних приладів і методичних посібників із методики викладання математики;

- *М. М. Грінченко* (1863–1928) – українській письменниці, перекладачу, педагогу і громадській діячці, автору багатьох популярних брошур і книжок для народу, численних перекладів з іноземних мов, укладачу «Словаря української мови», одного із засновників та активних членів товариства «Просвіта» в м. Києві;

- *М. М. Ланге* (1858–1921) – основоположнику вітчизняної експериментальної психології, педагогу й громадсько-освітньому діячеві.

Укладено біографії означених діячів, *сформовано* їхні персоналії. *Окреслено* структуру біобібліографічних списків, розміщених у другій і третій рубриках, галузеву, тематичну, видову різноманітність представлених у них творів. За результатами дослідження *зроблено висновок*, що наповнення рубрик може бути використано як джерельна база для дослідження життя й наукової спадщини видатних педагогів.

– *оновлено та доповнено* інформацію ресурсу про:

- *М. Д. Ярмаченка* (1928–2010) – українського педагога, доктора педагогічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка-засновника і першого президента Академії педагогічних наук України, фахівця у галузі дефектології (сурдопедагогіка) та теорії й історії

педагогіки, фундатора наукової школи сурдопедагогів та істориків-педагогів в Україні, автора монографій, підручників, посібників з історії педагогіки, психології, соціології, дефектології, навчання і виховання дітей із вадами слуху, окремих методик викладання суспільних і природничих наук;

- *Я. Корчака* (1878–1942) – польського педагога, лікаря, письменника, публіциста, громадського діяча, автора праць із теорії й практики виховання, зачинателя діяльності на захист прав дитини і повної рівноправності дітей.

- *К. Д. Ушинського* (1823–1870) – видатного українського і російського педагога-класика, новатора, реформатора шкільної освіти, основоположника наукової педагогіки й народної школи, професора Ярославського юридичного ліцею, викладача й інспектора Гатчинського сирітського та Смольного інститутів, поборника класно-урочної системи навчання, автора праць із теорії та історії педагогіки, підручників для початкової школи «Дитячий світ», «Рідне слово».

Шляхом персоналістично-біографічного методу *проаналізовано* історико-педагогічну літературу, що дозволило окреслити вагомі внески означених діячів у розвиток науки і практики. *Оновлено* списки публікацій про життя та діяльність учених, *уточнено* та *розширено* біографічні відомості, *додано* фотоматеріали тощо.

– *Здійснено* бібліометричний аналіз дисертаційних досліджень, присвячених окремим аспектам педагогічної теорії й практики доби Української революції; визначено кількісні показники розвитку певних галузей педагогіки й окремих її дисциплін за такими параметрами: загальна кількість докторських і кандидатських дисертацій, захищених протягом 2001–2016 рр., динаміка захистів результатів наукових досліджень з педагогічних, психологічних та філософських наук, що відбулися в науково-дослідних установах НАПН України.

Продукція, підготовлена, оприлюднена та впроваджена за результатами виконання основного етапу наукового дослідження.

Довідкова продукція:

Василь Олександрович Сухомлинський : до 100-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Демида. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 12). – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/Sukhomlynskyy_pokazhchyk_2018.pdf

Електронні ресурси:

1. Інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (1 авт. арк.)
2. Наукове анотування для БД «Рідкісні книги» (2,5 авт. арк.).

Статті. Усього – 45, у т. ч. у зарубіжних виданнях – 9, у фахових наукових виданнях – 13, у наукових виданнях – 15, у ЗМІ – 8; тези – 32. Загальний обсяг матеріалів – 20,2 авт. арк.

Проміжні результати науково-дослідної роботи впродовж 2018 р. висвітлювалися на 46 масових заходах (науково-практичних, культурно-освітніх та культурно-художніх), із яких: 17 – конференції (із них 11 – міжнародні, зокрема 5 – зарубіжні), 10 – семінари, 5 – круглі столи, 13 – інші заходи. У рамках заходів виголошено 102 доповіді та виступи.

1.1. Основні наукові результати заключного етапу дослідження згідно з технічним завданням:

– на основі здійснених в попередні роки класифікації й систематизації *цілісно представлено* документи концептуального характеру (доктрини, концепції, проекти, програми) про реформування загальної середньої освіти в Україні в період її незалежності (1991–2017 рр.);

– у ході аналізу дібраних джерел *одержано* нове історико-педагогічне знання про реформування в Україні загальної середньої освіти, включаючи й виховний процес, крізь призму джерелознавства задля інформаційного забезпечення педагогічних та історико-педагогічних досліджень;

– у статті «Від упорядників» та оглядових статтях до розділів хрестоматії «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» *узагальнено й висвітлено* особливості впорядкування та структурування введених до наукового обігу документів;

– *зроблено висновок*, що державна політика щодо реформування освіти та виховання дітей і молоді в незалежній Україні спрямовувалася на розвиток демократизму, дитиноцентризму, гуманізму, національних цінностей, україноцентричних ідей;

– *підготовлено* до друку та *опубліковано* хрестоматію «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)».

– При підготовці науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Національно-патріотичне виховання в Україні» *здійснено уточнення* змістового наповнення та відповідності розміщення відібраних документів розробленій схемі групування;

– *впорядковано і представлено* сукупність законодавчих та нормативних актів, що регламентують місце і роль державних інституцій, а також програм національного рівня стосовно практичного вирішення проблеми національно-патріотичного виховання, викладених в Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки, Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» «Про місцеві державні адміністрації»;

– *підтверджено першоджерелами*, що стратегічними завданнями у цій сфері держава вбачає виховання в особистості любові до Батьківщини, усвідомлення нею свого громадянського обов'язку на основі національних і

загальнолюдських духовних цінностей, утвердження якостей громадянина – патріота України як світоглядного чинника;

– *встановлено*, що значну увагу освітян приділено здійсненню національно-патріотичного виховання в закладах загальної середньої освіти. Цей процес має мультидисциплінарний характер, його завдання реалізуються під час викладання різних предметів, у позакласній та позашкільній роботі;

– *включено до покажчика* публікації про погляди видатних українських педагогів, громадсько-політичних та культурних діячів (В. Сухомлинського, Б. Грінченка, О. Захаренка, Г. Ващенко, Т. Шевченка, І. Франка, М. Грушевського та ін.) щодо ролі і значення національно-патріотичного виховання дітей та молоді як пріоритетної складової національного виховання;

– *наголошено* на актуалізації проблем військово-патріотичного виховання молоді, що зумовлена загостренням зовнішньополітичної ситуації;

– *доповнено* видання електронними ресурсами відкритого доступу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з питань національно-патріотичного виховання, розміщені на вебпорталі установи та в Електронній бібліотеці НАПН України, а також тими, що розміщені на глобальній платформі EBSCO. Репрезентовані публікації в електронному вигляді, зокрема опубліковані на платформах відкритих журнальних систем, *надали змогу виявити* нові (цифрові) тенденції в бібліографічній справі;

– *здійснено* змістове впорядкування елементів довідково-пошукового апарату бібліографічного покажчика, зокрема вступної статті «Від упорядників», іменного покажчика, списку скорочень;

– *окреслено* перспективи застосування проблемно-орієнтованих баз даних для впорядкування науково-допоміжних бібліографічних видань, хронологічні межі яких практично співпадають з часовими характеристиками (поточними) їхнього створення. *Встановлено*, що рівень представленості науково-допоміжних бібліографічних покажчиків в науковому інформаційному просторі значно розширюється і набуває рис структурованих тематичних баз даних, що значно видозмінюють форми репрезентації змісту наукових продуктів, визначають необхідні атрибути, за якими вони повинні бути описані;

– *упорядковано* та *оприлюднено* науково-допоміжний бібліографічний покажчик **«Національно-патріотичне виховання в Україні»**.

– *Сформовано* та *оприлюднено* каталог **«Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського»**;

– *репрезентовано* джерельну базу дослідження та її відображення в науковому доробку фахівців з історії освіти;

– *окреслено перспективу* вивчення педагогічної преси на прикладі «Педагогічного журналу» (Полтава, 1914–1917), педагогічного часопису «Новими стежками» (Полтава, 1922–1922), «Освіта Донбасу» (Луганськ,

1922–1930), «Пролетарська освіти» (Київ, 1920–1921), «Вільна українська школа» (Київ, 1917–1920), «Робітнича освіта» (Харків, 1927–1922), що полягає в знаходженні концептуальних відповідей на низку питань сучасності. *Окреслено* соціокультурний та освітній контекст тематичного спектра статей, *здійснено* аналіз освітніх явищ і педагогічних фактів, виявлено загальнонаціональні та регіональні тенденції розвитку педагогічної науки й освіти обраного хронологічного періоду;

- *встановлено*, що періодична преса 1917–1945 рр., що зберігається у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського і є предметом дослідження, відображає процес розвитку вітчизняної освіти та педагогічної науки;

- у каталозі *відображено* аналітико-синтетичне опрацювання публікацій у періодичних виданнях, подано фактологічні та фактографічні відомості, а саме інформацію щодо редакційних колегій, місць видання, періодичності, змістового наповнення тощо;

- *визначено*, що провідна роль періодичних фахових видань полягала у відображенні вітчизняного освітнього процесу, представленого авторами статей, класиками української педагогічної науки.

- *Здійснено* аналітико-синтетичне опрацювання рідкісних документів у БД «Рідкісні книги» (у т. ч. іноземними мовами): наведено основні елементи та факультативні відомості, серед яких – автори, редактори, перекладачі, видавництва, типографії тощо, зазначено інформацію про власників примірника. Розгалужена пошукова система БД «Рідкісні книги» дає змогу дослідникам, використовуючи фонд рідкісних видань Бібліотеки, у т. ч. документи 1850-1917 рр., що становлять національне надбання України, здійснювати наукові дослідження;

- *виконано* науковий пошук вищезазначених матеріалів для представлення у експозиціях кімнати музею рідкісної книги з метою забезпечення фахівців у галузі освіти інформаційним ресурсом, зокрема першоджерелами;

- *висвітлено* досвід роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського з питань збереження та використання документного ресурсу бібліотеки, а саме рідкісних видань, з'ясовано традиційні та новітні підходи.

- *Удосконалено* систему інформаційного забезпечення, популяризації та розкриття галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів шляхом формування матеріалів про внесок видатних педагогів в розбудову освіти для електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу»;

- *констатовано*, що актуальність інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» зумовлена необхідністю забезпечення максимального задоволення інформаційних потреб користувачів й залежить від систематичного поповнення новими матеріалами, популяризації серед науковців та освітян й комфортного дистанційного обслуговування користувачів;

– підготовлено нові сторінки інформаційно-бібліографічного ресурсу, присвячені:

- *М. І. Демкову* (1859–1939) – видатному вітчизняному педагогу, учителю, організатору освіти, історику педагогіки, методисту, який уперше зібрав, опрацював і проаналізував значний фактологічний матеріал з історії освіти і школи в Україні та Росії; узагальнив і систематизував педагогічні надбання Я. Коменського, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо та ін.; створив психолого-педагогічну систему виховання, яку розкрив у праці «Система виховання».

- *Дж. Дьюї* (1859–1952) – американському філософу, психологу, реформатору освіти, засновнику функціональної психології, творцю і популяризатору прагматичної педагогіки (педагогіки прагматизму, педагогіки дії);

- *Г. Кершенштейнеру* (1854–1932) – видатному німецькому педагогу-реформатору, методисту, організатору народної освіти, теоретику громадянського виховання й трудової школи;

- *С. Й. Смаль-Стоцькому* (1859–1938) – українському мовознавцю, літературознавцю, історику, педагогу, політичному і громадсько-культурному діячу-народовцю Буковини, академік і член правління Української академії наук.

Укладено біографії означених діячів, окреслено структуру біобібліографічних списків, розміщених відповідних рубриках, що відображають галузеву, тематичну, видову різноманітність представлених у них творів. За результатами дослідження зроблено висновок, що наповнення рубрик може бути використано як джерельна база для дослідження життя й наукової спадщини видатних педагогів.

– оновлено та доповнено інформацію ресурсу про:

- *Олену Пчілку* (1849–1930) – українську письменницю, меценатку, перекладачку, етнографа, фольклористку, публіцистку, громадську діячку, член-кореспондента Всеукраїнської академії наук;

- *П. Р. Чамату* (1898–1969) – українського педагога й психолога, кандидата психологічних наук, засновника наукової школи з проблеми розвитку свідомості й самосвідомості особистості, керівника й організатора освіти;

- *В. О. Онищука* (1919–1989) – українського педагога, учителя, фахівця в галузі дидактики, викладача педагогіки, психології, лауреата Державної премії УРСР в галузі науки і техніки.

Шляхом персоналістично-біографічного методу проаналізовано історико-педагогічну літературу, що дозволило окреслити вагомі внески означених діячів у розвиток науки і практики. Оновлено списки публікацій про життя та діяльність учених, уточнено та розширено біографічні відомості, додано фотоматеріали тощо.

Продукція, підготовлена, оприлюднена та впроваджена за результатами виконання заключного етапу наукового дослідження.

Навчальна продукція:

Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017): хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2019. – 525 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Anthology_of_texts_on_reforming_education_in_Ukraine_2019.pdf (19 авт. арк.)

Довідкова продукція:

1. Національно-патріотичне виховання в Україні : наук.-допом. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт. вступ. ст.: Бех І. Д., Журба К. О. ; упоряд.: Страйгородська Л. І., Пономаренко Л. О., Тарнавська С. В. та ін. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2019. – 368 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/National_patriotic_education_2019.pdf (дата звернення 05.12.2019). – Назва з екрана. (20 авт. арк.).

2. Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : каталог [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Бондарчук О. Б., Іващенко В. М., Палійчук Р. І., Орищенко І. О., Дроншкевич О. В., Гулак В. М. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Текст. дані. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – 361 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/Catalog_Periodicals_2019.pdf (дата звернення 05.12.2019). – Назва з екрана. (15 авт. арк.).

Електронні ресурси:

1. Інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (1 авт. арк.)

2. Наукове анотування для БД «Рідкісні книги» (2,5 авт. арк.).

Статті. Усього – 49, у т. ч. у зарубіжних виданнях – 9, у фахових наукових виданнях – 19, у наукових виданнях – 11, у ЗМІ – 10; тези – 34. Загальний обсяг матеріалів – 29,2 авт. арк.

Протягом 2019 р. **заключні результати дослідження** оприлюднювалися в рамках 29 науково-практичних масових заходів, із яких: 12 – конференції (із них 8 – міжнародні, зокрема 3 – зарубіжні), 1 – конгрес (міжнародний), 2 – читання (вчеукраїнські), 5 – семінари, 5 – круглі столи, 4 – інші заходи. У рамках заходів виголошено 117 доповідей та виступів.

II.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи

Найвагомішими результатами наукового дослідження є:

– *уперше* висунено гіпотезу про створення нового напрямку вітчизняної педагогічної науки – створення українськими науковцями концептуальних текстів про теоретико-методогічні засади і напрями розвитку освіти і виховання дітей і молоді в Незалежній Україні; виявлено тенденцію до побудови українськими науковцями цілісної теорії національного виховання дітей і молоді в Україні; виявлено тенденцію до реіннованційних підходів у висвітленні і використанні історичного досвіду у теоретичній і практичній діяльності;

– *удосконалено* систему знань про різного роду інформаційні матеріали з національно-патріотичного виховання дітей і молоді в Незалежній Україні; розширено і поглиблено знання про творчий доробок В. Сухомлинського як основоположника сучасного розуміння гуманістичного підходу в освіті і вихованні в Україні та поза її межами;

– *набуло подальшого розвитку* висвітлення доробку видатних український і світових педагогів на різних інформаційних носіях; оприлюднення публікацій про розвиток освіти і педагогічної думки в освітянській періодичній пресі (1917–1945) шляхом підготовки Каталогу;

– *підготовлено* та опубліковано біобібліографічний покажчик **«Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження»** (2018). У виданні представлено бібліографію праць педагога та дослідження, присвячені науково-практичній діяльності вченого та її творчому використанню, що опубліковані впродовж 1945–2017 рр. Покажчик розміщено на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/_Sukhomlynskyy_pokazhchyk_2018.pdf) та в Електронній бібліотеці НАПН України (http://lib.iitta.gov.ua/711113/1/Sukhomlynskyy_pokazhchyk_2018.pdf).

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського отримала відзнаку лауреата конкурсу «Національне визнання наукових досягнень» X Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті – 2018» (23–25 жовтня 2018 р.) у номінації «Інноваційний проект, педагогічна технологія» за проект «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» авторського колективу під науковим керівництвом О. В. Сухомлинської. Окрім того, зазначене видання відзначено дипломом I ступеня в номінації «Персональний покажчик» II Всеукраїнського бібліотечного «Біографічного рейтингу – 2018», організованого Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

– *упорядковано* та оприлюднено науково-допоміжний бібліографічний покажчик **«Національно-патріотичне виховання в Україні»** (2019). У виданні представлено різнопланові документи за 2014–2018 рр., що присвячені питанням національно-патріотичного виховання в освітньому просторі України. Покажчик розміщено на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (<http://dnpb.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/07/>

[National_patriotic_education_2019.pdf](#)) та в Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/716673/>).

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського отримала відзнаку лауреата конкурсу «Національне визнання наукових досягнень» XI Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті – 2019» (22–24 жовтня 2019 р.) у номінації «Інноваційна діяльність закладів освіти – ресурс забезпечення якості освіти» за проект «Національно-патріотичне виховання в Україні» авторського колективу під науковим керівництвом О. В. Сухомлинської та Л. Д. Березівської.

– *підготовлено* та опубліковано хрестоматію **«Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)»**. У виданні висвітлено інституційний розвиток загальної середньої освіти, а також організацію й зміст виховання дітей і молоді в українській державі. До неї ввійшли найвагоміші документи, зокрема програми, концепції й проекти, про реформування цієї ланки освіти в Україні протягом 1991–2017 рр. Хрестоматію розміщено на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Anthology_of_texts_on_reforming_education_in_Ukraine_2019.pdf) та в Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/716658/>).

– *упорядковано* та оприлюднено каталог **«Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського»** (2019). У виданні розкрито зміст періодичних видань, що виходили на теренах України у різних суспільно-політичних, історичних, культурологічних умовах у контексті розвитку освіти, педагогічної думки. Каталог розміщено на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/CataloPeriodicals_2019.pdf) та в Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/716503/>).

– *започатковано* у 2017 р. проведення науково-методологічних семінарів з історії освіти, метою яких є осмислення сучасних і розроблення нових підходів до здійснення досліджень з історії вітчизняної та зарубіжної освіти, сприяння науковцям у реалізації дослідницьких завдань для одержання нового історико-педагогічного знання, популяризація історії освіти/педагогіки як важливого складника фахової підготовки освітян, підвищення їхньої кваліфікації. За період 2017–2019 рр. організовано та проведено чотири таких заходи. За результатами науково-методологічних семінарів підготовлено збірники матеріалів, які розміщено на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications)

Споживачі продукції: вчені, науково-педагогічні працівники, бібліотечні фахівці, освітяни, здобувачі освіти та усі, кого цікавлять питання життя та діяльності видатних педагогів України та світу, реформування вітчизняної системи освіти, розвитку педагогічної думки, здійснення національно-патріотичного виховання.

Очікуваний соціальний ефект: інтенсифікація науково-дослідної діяльності, освітнього процесу шляхом надання можливостей для пошуку і використання наукової інформації; зростання наукових та практикоорієнтованих знань про розвиток української національної освіти, педагогіки, що необхідні для формування професійних компетентностей і кваліфікацій науковців і освітян, які виступають агентами й ініціаторами кардинальних змін у сфері освіти.

IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Упродовж звітнього періоду впроваджено 4 видання, що входять до кінцевих результатів наукового дослідження:

Навчальні видання:

1. Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017): хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2019. – 525 с.

Кількість скачувань у ЕБ НАПН – 242. Кількість скачувань на порталі ДНПБ – 27.

Довідкові видання:

1. Василь Олександрович Сухомлинський : до 100-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Демида. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 12).

Кількість скачувань у ЕБ НАПН – 2990. Кількість скачувань на порталі ДНПБ – 16.

2. Національно-патріотичне виховання в Україні : наук.-допом. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт. вступ. ст.: Бех І. Д., Журба К. О. ; упоряд.: Страйгородська Л. І., Пономаренко Л. О., Тарнавська С. В. та ін. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2019. – 368 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/National_patriotic_education_2019.pdf (дата звернення 05.12.2019). – Назва з екрана.

Кількість скачувань у ЕБ НАПН – 224. Кількість скачувань на порталі ДНПБ – 15.

3. Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : каталог [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Бондарчук О. Б., Іващенко В. М., Палійчук Р. І., Орищенко І. О., Дроншкевич О. В., Гулак В. М. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Текст. дані. –

Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – 361 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/Catalog_Periodicals_2019.pdf (дата звернення 05.12.2019). – Назва з екрана.

Кількість скачувань у ЕБ НАПН – 88. Кількість скачувань на порталі ДНПБ – 10.

Етап впровадження: перший (оприлюднення та розповсюдження серед цільової групи користувачів).

Рівень впровадження: всеукраїнський.

Загальна кількість об'єктів упровадження – 68.

Відомості, що підтверджують упровадження результатів наукового дослідження «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях» (термін виконання: 2017–2019 рр.):

1. Реєстр розподілу тиражу друкованої продукції (2 документи):

– біобібліографічний показник «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» (додаток № 2 до договору № 21/06 від 21.06.2018 р.), 53 об'єкти;

– хрестоматія «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» (додаток № 2 до договору № 29/08 від 29.08.2019 р.), 42 об'єкти.

2. Заявки на отримання продукції (3 документи):

– Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського;

– ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

– Київська гімназія східних мов № 1 Святошинського району м. Києва.

3. Довідки (акти) про впровадження результатів наукових досліджень надали (10 документів):

– наукова бібліотека Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка;

– наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

– наукова бібліотека Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

– бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології імені Г. С. Костюка;

– кафедра теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

– кафедра соціальної роботи Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка;

– Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

– бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

– бібліотека Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

4. Портали, де розміщені результати дослідження:

– <http://dnppb.gov.ua/ua/> (Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського);

– <http://lib.iitta.gov.ua/> (Електронна бібліотека НАПН України).

5. Нагороди (дві):

– *Диплом I ступеня* у номінації «Персональний показчик» Всеукраїнського бібліотечного «Бібліографічного рейтингу – 2018» (біобібліографічний показчик «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження»);

– *золота медаль* в номінації «Інноваційна діяльність закладів освіти – ресурс забезпечення якості освіти» конкурсу наукових розробок, проведений оргкомітетом у рамках XI Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті», 22–24 жовтня 2019 р. (науково-допоміжний бібліографічний показчик «Національно-патріотичне виховання в Україні»).

VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ

Упродовж 2017–2019 рр. виконавцями дослідження взято участь у 108 науково-практичних масових заходах, зокрема: 46 конференціях (11 зарубіжних), 13 семінарах, 15 круглих столах та ін. У рамках заходів виголошено 313 доповідей і виступів.

За планом роботи установи виконавцями дослідження підготовлено та проведено 17 масових наукових заходів:

– круглий стіл «Українська дитяча книжка як засіб національно-патріотичного виховання» (22.03.2017);

– науково-методологічний семінар з історії освіти (30.03.2017);

– Всеукраїнський науково-практичний семінар «Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921)» (17.05.2017);

– науково-методологічний семінар з історії освіти «Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень» (25.10.2017);

– круглий стіл «Василь Сухомлинський «Трудные судьбы»: читаємо разом (до 50-річчя виходу книги) (25.09.2017);

– Всеукраїнський науково-практичний семінар «Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017)» (16.05.2018);

– науково-практичний семінар «Книжкова спадщина України – складник європейського культурного надбання» (до відзначення Року охорони культурної спадщини в Україні) (27.02.2018);

– науково-практичний семінар «Василь Сухомлинський і сучасне дошкілля» (до 100-річчя з дня народження) (30.03.2018);

– круглий стіл «Сухомлинському пишуть» (епістолярна спадщина педагога) (16.04.2018);

– круглий стіл «Серце віддаю дітям» (до 50-річчя виходу книги) (13.09.2018);

- науково-методологічний семінар «Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри» (23.10.2018);
- презентація біобібліографічного показника «Василь Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» (24.10.2018);
- круглий стіл «Спадщина Тараса Шевченка в національному вихованні дітей та молоді» (до 205-річчя від дня народження) (22.03.2019);
- круглий стіл «Василь Сухомлинський у літературі та мистецтві» (18.04.2019);
- Всеукраїнський науково-практичний семінар «Форми репрезентації джерел з історії освіти» (15.05.2019);
- науково-методологічний семінар «Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні» (23.10.2019);
- круглий стіл «Фотографії як джерело розкриття діяльності школи в Павлиші: про що говорять давні світлини» (20.11.2019).

VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ.

VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.

Усі виконавці дослідження мають цифровий ідентифікатори ORCID ID, профілі у наукометричній системі «Google Академія», частина науковців представлена в системі «Бібліометрика української науки». Середній індекс цитування (h-індекс) – 3,3.

Протягом звітної періоду в ЗМІ було опубліковано *26 інформаційних публікацій* та надано *3 інтерв'ю*, у яких висвітлено низку питань, пов'язаних з оприлюдненням результатів наукової та практичної діяльності виконавців дослідження за 2017–2019 рр. Також результати виконання наукової теми активно висвітлюються у мережі Facebook.

IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародне наукове співробітництво у межах прикладного наукового дослідження у 2017–2019 рр. відбувалося за такими напрямками:

- участь у міжнародних наукових масових заходах, у т.ч. зарубіжних;
- представлення результатів наукових досліджень у міжнародних виданнях та електронних ресурсах, зокрема таких, що індексуються у наукометричних базах даних;
- вивчення, узагальнення й поширення зарубіжного досвіду у галузі педагогіки, психології й освіти;
- залучення іноземних колег до участі в науково-практичних заходах ДНПБ, публікування статей в електронному науковому виданні бібліотеки «Науково-педагогічні студії»;

Взято участь у 34 міжнародних науково-практичних масових заходах, у т.ч. 11 зарубіжних (загалом виголошено 66 доповідей і виступів). Зокрема, у 2018 р. вчені (*О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, Л. В. Сухомлинська*) у

рамках наукового стажування взяли участь у «International Symposium on Sukhomlinski's Educational Thought and Modern Education: In memory of the 100th Anniversary of Sukhomlinski's Birthday» (3–4 листопада 2018 р., Пекін). 25–26 червня 2019 р. за запрошенням кафедри педагогіки філософського факультету Університету Чорногорії професор *Л. Д. Березівська* взяла участь у Міжнародній науковій конференції «Історія освіти як науково-педагогічна дисципліна та навчальний предмет: минуле, сьогодення та перспективи» (м. Никшич, Чорногорія).

Презентовано роботу ДНПБ щодо розвитку сухомлиністики (науково-практичні, культурно-освітні, інформаційні форми) зарубіжним делегаціям: 11 вересня 2018 р. – із Республіки Польща (м. Краків, Академія «Ігнатіанум»); 3 жовтня 2018 р. та 4 жовтня 2019 р. – із Китайської Народної Республіки (м. Пекін, Національна академія педагогічних наук, Пекінський педагогічний університет).

Виконавці наукового дослідження є членами міжнародних наукових організацій: Британського товариства істориків освіти (*Л. Д. Березівська, Т. Л. Гавриленко*); Всекитайської асоціації з вивчення спадщини В. О. Сухомлинського (*В. О. Сухомлинська*).

За результатами виконання наукового дослідження опубліковано 26 статей у зарубіжних наукових виданнях, у т.ч. що індексуються в наукометричних базах даних.

XV. ВИСНОВКИ

Виконання планового фундаментального наукового дослідження «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях» упродовж звітнього періоду здійснювалося відповідно до чинного технічного завдання на виконання наукового дослідження (РК № 0117U004802), тематичних планів наукових досліджень на 2017–2019 рр., програми наукового дослідження та індивідуальних планів виконавців.

Уперше висунено гіпотезу про створення нового напрямку вітчизняної педагогічної науки – створення українськими науковцями концептуальних текстів про теоретико-методогічні засади і напрями розвитку освіти і виховання дітей і молоді в Незалежній Україні; виявлено тенденцію до побудови українськими науковцями цілісної теорії національного виховання дітей і молоді в Україні; виявлено тенденцію до реіннованційних підходів у висвітленні і використанні історичного досвіду у теоретичній і практичній діяльності.

Удосконалено систему знань про різного роду інформаційні матеріали з національно-патріотичного виховання дітей і молоді в Незалежній Україні; розширено і поглиблено знання про творчий доробок В. Сухомлинського як основоположника сучасного розуміння гуманістичного підходу в освіті і вихованні в Україні та поза її межами.

Набуло подальшого розвитку висвітлення доробку видатних український і світових педагогів на різних інформаційних носіях;

оприлюднення публікацій про розвиток освіти і педагогічної думки в освітянській періодичній пресі (1917–1945) шляхом підготовки Каталогу.

Упродовж звітного періоду виконавцями дослідження підготовлено й оприлюднено **238** одиниці наукової продукції, зокрема:

- навчальна – 1;
- довідкова – 3;
- електронні ресурси – 2;
- статті – 132;
- тези – 100.

Усього підготовлено 238 одиниці продукції загальним обсягом близько 180 авт. арк.

Взято участь у **108** науково-практичних масових заходах, у рамках яких виголошено **313** доповіді і виступів.

Наукова продукція, підготовлена в ході виконання наукового дослідження, впроваджувалася шляхом оприлюднення в друкованих та електронних виданнях, на вебпорталі ДНПБ (<http://www.dnpb.gov.ua/>) та Електронній бібліотеці НАПН України (<http://lib.iitta.gov.ua/>).

XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Навчальні видання

1. **Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017):** хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2019. – 525 с. (19 авт. арк.)

Довідкові видання

1. **Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження :** біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Демида. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 12) (19 авт. арк.).

2. **Національно-патріотичне виховання в Україні [Електронний ресурс]:** наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Страйгородська Л. І., Пономаренко Л. О., Тарнавська С. В. та ін. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Київ : [б. в.], 2019. (20 авт. арк.)

3. **Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського :** каталог [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Бондарчук О. Б., Іващенко В. М., Палійчук Р. І., Орищенко І. О., Дроншкевич О. В., Гулак В. М. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – Текст. дані. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – 361 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/Catalog_Periodicals_2019.pdf (дата звернення 21.06.2019). – Назва з екрана. (15 авт. арк.).

Статті в зарубіжних виданнях

1. **Березівська Л. Д.** Реформи і контрреформи шкільної освіти як чинники її розвитку в Україні (1899–1991) / Лариса Березівська // *Edukacja dla przyszłości w świetle wyzwań XXI wieku = Освіта для майбутнього у світлі викликів XXI століття* [книга] / ред.

naukowa Ryszard Gerlach. – Bydgoszcz : [Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego], 2017. – S. 170–180. (0,5 авт. арк.)

2. **Березівська Л. Д.** Розвиток вітчизняних загальноосвітніх навчальних закладів в імперську добу: на прикладі Подільської губернії (кінець XIX – початок XX ст.) / Березівська Л. Д., Олійник В. В. // *Virtus : Scientific Journal*. – Montreal, (Canada), 2017. – Issue 16. – P. 43–48. (0,5 авт. арк.)

3. **Berezivska L. D.** Secondary education reform in Ukraine: concepts and drafts (1988–1991) / L. D. Berezivska // *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology* (Budapest), VI (63), Issue: 153, 2018. (Index Copernicus, Inno Space, International Scientific Indexing, Directory of Research Journal Indexing, Ulrichs Web Global Serials Directory, Union Of International Associations Yearbook, Scribd, Academia.edu). – P. 7–10. (0,5 авт. арк.)

4. **Berezivska L. D.** Study of V. O. Sukhomlynskyi's activity as a strategy of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine / L. D. Berezivska // *Education: Modern Discourses* [Електронне видання]. – Режим доступу: http://emdnaes.org.ua/index.php/Educ_Mod_discourse/issue/current (0,5 авт. арк.).

5. **Berezivska L. D.** The Ukrainian educational Vilna Ukrainska Shkola (Free Ukrainian School) journal (1917–1920) as a source of the history of Ukrainian and foreign education (History of Education Society (UK)) / L. D. Berezivska // *History of Education Researcher*, number 101, may, 2018. – P. 3–11. (0,8 авт. арк.)

6. **Berezivska L. D.** Study of V. O. Sukhomlynskyi's activity as a strategy of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine / L. D. Berezivska // *Education: Modern Discourses* [Електронне видання]. – Режим доступу: http://emdnaes.org.ua/index.php/Educ_Mod_discourse/issue/current (0,5 авт. арк.)

7. **Березівська Л. Д.** Реформування загальної середньої освіти в перше десятиліття незалежної України : нормативно-правові документи (1991–2002) / Березівська Л. Д. // *Modernization of educational system: world trends and national peculiarities : International scientific conference, february 23rd, 2018 / Vytautas Magnus University*. – Kaunas, 2018. – P. 122–125. (0,3 авт. арк.)

8. **Berezivska L. D.** Secondary education reform in the independent Ukraine (1991–2017): concepts, programmes, doctrines and strategies / Larisa Berezivska // *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology* (Будапешт). – 2019. – Vol. 7 (76), Iss. 187. – P. 20–22. – URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/ped_psy_vii_187_76.pdf (Index Copernicus, Global Impact Factor, INNO Space Scientific Journal Impact Factor, ISI (International Scientific Indexing) Impact Factor, Google Scholar, Directory of Research Journal Indexing, Ulrichs WEB Global Serials Directory, Union of International Associations Yearbook, Scribd, Academia.edu) (<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2019-187VII76-04>) (0,5 авт. арк., англ. мовою)

9. **Гавриленко Т. Л.** Подготовка и социальная защита учителей начальных классов в советской Украине (1984–1991 гг.). / Гавриленко Т. Л., Кузёмко Л. М. // *Подготовка учителя начальных классов: проблемы и перспективы: материалы V Междунар. науч.-практ. конф., г. Минск, 5 дек. 2018 г. / Белорус. гос. пед. ун-т им. М. Танка; редкол. Н. В. Жданович [и др.]. Минск: БГПУ, 2019. – С. 12–17. (0,5 авт. арк.)*

10. **Гулак В. М.** Творчий доробок М. О. Максимовича (1804–1873) у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / В. М. Гулак // *The 9th International youth conference Perspectives of science and education* (May 10, 2019). – Текст. дані. – New York, USA, 2019. – С. 31–41. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716105> (дата звернення 20.05.2019). – Назва з екрана. (0,5 авт. арк.)

11. **Дроншкевич О. В.** Періодичні видання XIX – початку XX ст. з наук про освіту, педагогіки та психології: джерелознавчий аспект / О. В. Дроншкевич // *Innovations and Modern Technology in the Educational System: Contribution of Poland and Ukraine* :

International scientific and practical conference, May 5–6. – Sandomierz: Humanities and Natural Sciences University, 2017. – P. 15–19. (0,4 авт. арк.)

12. **Іващенко В. М.** Журнал «Новими стежками» (1922–23 pp.) в регіональній педагогічній періодиці України (співвідношення відображення освітніх і соціокультурних процесів) [Електронний ресурс] / В. М. Іващенко // The 9th International youth conference Perspectives of science and education (May 10, 2019). – Текст. дані. – New York, USA, 2019. – С. 50–61. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/716106/> (дата звернення 20.05.2019). – Назва з екрана. (0,5 авт. арк.)

13. **Орищенко І. О.** Внесок В. Я. Шульгіна (1822–1878 pp.) у розвиток вітчизняного підручникотворення / Орищенко І. О. // Zbornic prispievkov z medzinarodnej vedeckej konferencie «Innovativny výskum v oblasti vzdelannia a socialnej prace», 10–11. – Sladcovicovo: Vysoka Škola Danubius, 2017. – S. 38–39. (0,3 авт. арк.)

14. **Палійчук Р. І.** Роль журналу «Дошкольное воспитание» 1911–1917 pp. у розвитку вітчизняної дошкільної освіти / Р. І. Палійчук // Innovations and Modern Technology in the Educational System: Contribution of Poland and Ukraine : International scientific and practical conference, May 5–6. – Sandomierz: Humanities and Natural Sciences University, 2017. – P. 22–25. (0,4 авт. арк.)

15. **Палійчук Р. І.** Редкие издания в фонде ГНПБ Украины им. В. А. Сухомлинского НАПН Украины: сохранение и использование [Електронний ресурс] / Руслана Палійчук // INFOLIB : ахборот-кутубхона хабарномаси = информационно-библиотечный вестник / Нац. б-ка Узбекистана им. Алишера Навои. – Текст. дані. – 2019 – № 1. – С. 46–49 : ил. Режим доступу: https://www.natlib.uz/bbs/content/94_536514и (дата звернення 12.03.2019). – Назва з екрана. (0,5 авт. арк.)

16. **Страйгородська Л. І.** Читання як соціокультурна проблема інформаційного суспільства / Страйгородська Л. І. // Inovačné výskum v oblasti sociológie, psychológie a politológie: Medzinárodná vedecko-praktická konferencia : zbornik prispievkov / Vysoká škola Danubius. Fakulta verejne politiky a verejnej správy, Sládkovičovo, Slovak Republic, 10–11 marca 2017. – Sládkovičovo, 2017. – S. 34–38. (0,3 авт. арк.)

17. **Страйгородская Л. И.** Центр научно-информационного обеспечения образования и науки / Л. Страйгородская // INFOLIB : ахборот-кутубхона хабарномаси = информационно-библиотечный вестник / Нац. б-ка Узбекистана им. Алишера Навои. – Ташкент, 2018. – №4. – С. 34–36 (0,4 авт. арк.)

18. **Сухомлинська Л. В.** В. О. Сухомлинський про взаємодію школи і сім'ї в процесі виховання дітей / Л. В. Сухомлинська // Moral Education in China. – Пекін, 2018. – №17. – С. 43–50. (китайською мовою). (0,5 авт. арк.)

19. **Сухомлинська О. В.** Фізичне і психічне здоров'я дитини – головні пріоритети виховної системи Василя Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // Міжнародна і порівняльна педагогіка. – 2018. – № 11 (том 40). – С. 12–18 (китайською мовою). (0,5 авт. арк.)

20. **Сухомлинська О. В.** Що означає бути хорошим учителем / О. В. Сухомлинська // Teacher's Journal. – 2018. – № 10. – С. 23–24 (китайською мовою). (0,3 авт. арк.)

21. **Сухомлинська О. В.** «Жива педагогіка» В. О. Сухомлинського крізь призму часу / О. В. Сухомлинська // Moral Education in China. – 2018. – № 1. – С. 15–17 (китайською мовою). (0,5 авт. арк.)

22. **Тарнавська С. В.** Ретроспективний погляд на створення та діяльність робітничих факультетів УСРР (перша половина 1920-х pp.) / Тарнавська С. В. // Inovativny výskum v oblasti vzdelavania a socialnej prace: Medzinárodná vedecko-praktická konferencia : zbornik prispievkov / Vysoká škola Danubius. Fakulta socialnych studií, Sládkovičovo, Slovak Republic, 10–11 marca 2017. – Sládkovičovo, 2017. – S. 41–43. (0,3 авт. арк.)

23. **Тарнавська С. В.** Художні орієнтири Мистецького українського руху в екзистенційному звучанні оповідань І. Боднарчука (збірка «На перехресних шляхах»)

/ Тарнавська С. В., Кропачева Н. М. // East European Scientific Journal Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe. – 2017. – № 2. – S. 30–34. (0,7 авт. арк.)

24. **Тарнавская С. В.** Совет молодых ученых Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского: основные направления и результаты деятельности [Электронный ресурс] / С. В. Тарнавская // Библиотека в XXI веке: цифровая реальность : сб. материалов X Междунар. науч.-практ. конф. молодых ученых и специалистов, 27–28 нояб. 2018 г. / Нац. акад. наук Беларуси, Центр. науч. б-ка им. Якуба Коласа. – Минск, 2019. – С. 102–105. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. требования : IBMсовместимый PC ; 256 Мб RAM ; VGA ; Windows 2000 / xp / Vista ; CD-ROM дисковод ; мышь. – Загл. с экрана. – Режим доступа: <http://library.basnet.by/handle/csl/632> (0,3 авт. арк.)

25. **Тарнавская С. В.** Деятельность отдела истории образования Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского: результаты и перспективы / Снежана Тарнавская // INFOLIB : ахборот-кутубхона хабарномаси = информационно-библиотечный вестник / Нац. б-ка Узбекистана им. Алишера Навои. – Тошкент, 2019. – № 3. – С. 34–37. – Режим доступа: https://www.natlib.uz/bbs/content/94_536514и (0,5 авт. арк.)

26. **Філімонова Т. В.** Виховання важких дітей у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського / Філімонова Т. В. // Inovativny vyskum v oblasti vzdelavania a socialnej prace : Medzinarodna vedecko-practicka konf., 10-11 marca 2017 / Vysoka skola Danubius, Fakulta socialnych studii. – Sladkovicovo (Slovenska republika). – S. 37–41. (0,3 авт. арк.)

Статті у фахових наукових виданнях

1. **Березівська Л. Д.** Спроби реформування шкільної освіти в імперську добу (1899–1917): історіографія та джерела дослідження / Л. Д. Березівська // Історико-педагогічний альманах. – 2017. – №1. – С. 32–30. (1 авт. арк.)

2. **Березівська Л. Д.** Шкільна бібліотека як центр розвитку дитини у творчій спадщині В. О. Сухомлинського / Л. Д. Березівська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2017. – Вип. 4. (0,5 авт. арк.)

3. **Березівська Л. Д.** Проект єдиної школи в Україні про дванадцятирічну загальну середню освіту (1917–1920 рр.) / Л. Д. Березівська // Педагогіка і психологія. – 2017. – №1. – С. 77–84. (0,5 авт. арк.)

4. **Березівська Л. Д.** Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського як інтегратор і поширювач сухомлиністики в інформаційному просторі України / Березівська Лариса Дмитрівна // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр.] / Центральноукр. Держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кропивницький, 2018. – Вип. 171. – С. 28–34. (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

5. **Березівська Л. Д.** Реформування шкільної освіти в добу Української революції (1917–1921): історіографія та джерела дослідження / Л. Д. Березівська // Історико-педагогічний альманах. – 2018. – № 1. – С. 34–42. (1,0 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar).

6. **Березівська Л. Д.** Реформування шкільної освіти в добу Української революції (1917–1921): історіографія та джерела дослідження / Л. Д. Березівська // Історико-педагогічний альманах. – 2018. – № 2. – С. 32–30. (1,0 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

7. **Березівська Л. Д.** Журнал «Рідна школа» як джерело історії реформування загальної середньої освіти в Україні: концепції і проекти (1991–2002) [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Збірник наукових праць «Педагогічні науки». – Херсонський державний університет. – 2018. – № 81. – С. 13–20. (1,0 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

8. **Березівська Л. Д.** Ідеї В. О. Сухомлинського про роль учителя у вихованні в учнів патріотичних почуттів у руслі розбудови Нової української школи / Л. Д. Березівська // Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2019. – Вип. 69. – С. 19–22. – Бібліогр.: 15 назв. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/717477/>; <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/200>. (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar, DOI)

9. **Бондарчук О.** Національна освіта східної української діаспори за матеріалами часопису «Новим шляхом» (1927–1930 рр.) / О. Бондарчук, Р. Палійчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2018. – № 61. – С. 17–21 (0,6 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar).

10. **Бондарчук О. Б.** Каталог «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського» як джерело сучасних історіографічних досліджень / Оксана Бондарчук // Вісн. Кн. палати. – Текст. дані. – Київ, 2019. – № 1. – С. 49–51. – Бібліогр.: 17 назв. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/715294> (дата звернення 14.03.2019). – Назва з екрана. (0,6 авт.арк.). (Україніка наукова)

11. **Бондарчук О. Б.** Педагогічна періодика 1917–1945 рр. у контексті сучасних історіографічних досліджень / О. Б. Бондарчук // Вісн. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Серія: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – 2019. – Т. 24, вип. 1(21). – С. 39–46. – Режим доступу: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/156640> (дата звернення 24.10.2019). – Назва з екрана. (0,6 авт.арк.) (Index Copernicus).

12. **Гавриленко Т. Л.** Організаційні трансформації системи початкової освіти в перше десятиліття державної незалежності України (1991–2001) / Т. Л. Гавриленко // Освітній дискурс. Гуманітарні науки : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2019. – Вип. 10. – С. 59–83. (0,5 авт. арк.) (ICI Journals, ResearchBib (USA), Google Scholar)

13. **Дроншкевич О. В.** Педагогічна преса 1917–1945 років в контексті становлення української педагогіки / Іноваційна педагогіка. – Вип. 12. – Том 1. – 2019. – С. 216–219. – Режим доступу: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_1/12-1_2019.pdf (0,5 авт.арк.) (Index Copernicus).

14. **Іващенко В. М.** Проблемно-тематична спрямованість статей педагогічного часопису «Нова школа» (за 1918 рік) / Віра Іващенко // Вісник книжкової палати. – 2017. – № 6. – С. 36–40. (0,6 авт. арк.)

15. **Іващенко В.** Відображення освітньої проблематики в періодичних виданнях 1920-х років (на прикладі видання «Робітник освіти») / Іващенко В. М. // Інноваційна педагогіка. – 2018. – Вип. 3. – С. 15–18. (0,6 авт. арк.)

16. **Іващенко В. М.** Часопис «Новими стежками» в регіональній педагогічній періодиці України 1922 року (освітній і соціокультурний вимір) / В. М. Іващенко // Вісник Одеського нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство, 2019. – Т. 24, вип. 1(21). – С. 59–69. Режим доступу: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/156640> (дата звернення 24.10.2019). – Назва з екрана. (0,6 авт.арк.) (Index Copernicus).

17. **Кропочева Н. М.** Інформаційно-змістовий аналіз проблеми національно-культурної ідентичності в дитячій літературі історичної тематики / Н. М. Кропочева // Вісн. Книжкової палати. – 2017. – № 9. – С. 31–35. (0,6 авт. арк.)

18. **Кропочева Н. М.** Технології краудсорсингу у формуванні вторинних інформаційних ресурсів / Н. М. Кропочева // Вісн. Книжкової палати. – 2017. – № 1. – С. 35–39. (0,5 авт. арк.)

19. **Кропочева Н. М.** Дисертаційні дослідження з історії розвитку педагогічної науки і практики доби Української революції на сучасному етапі : бібліометричний аналіз / Н. М. Кропочева // Вісн. Одес. нац. ун-ту. Серія:

Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – 2018. – Т. 23, вип. 2 (20). – С. 213–227. (0,7 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

20. **Кропочева Н. М.** Інформаційний супровід національно-патріотичного виховання: законодавчо-нормативний аспект / Н. М. Кропочева // Зб. наук. пр. [Херсонського державного університету] : Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, [б. в.], 2018 – Вип. 81, т. 3. – С. 93–99. (0,8 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

21. **Кропочева Н. М.** Еріка Гартманн – дослідниця творчості В. О. Сухомлинського в Німеччині: основні напрями діяльності дослідниці в 1999–2010 рр. / Наталія Кропочева // Наук. вісн. Миколаїв. нац. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського. Пед. науки : зб. наук. пр. / Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2019. – Вип. 1(64). – С. 135–138. – Бібліогр.: 12 назв. – Текст статті доступний також в Інтернеті: http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/Nauk_visnik-1-64-2019.pdf. – Дата звернення: 05.06.2019. (0,5).

22. **Лапаєнко С. В.** Громадянська освіта як чинник формування сучасного громадянського суспільства в Україні / Інноваційна педагогіка». – 2019. – Вип. 17. Т. 2. – С. 39–42. – Режим доступу: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2019/17/part_2/17-2_2019.pdf (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

23. **Орищенко І. О.** Педагогічна спадщина Віталія Шульгіна за матеріалами фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Ірина Орищенко // Вища школа. – 2017. – № 2. – С. 94 – 102. (0,8 авт. арк.)

24. **Орищенко І. О.** Внесок О. Я. Єфименко у створення українських шкільних підручників історії в контексті державотворчих процесів в Україні 1917–1920 рр. / І. Орищенко // Інноваційна педагогіка. – 2018. – № 7. (0,5 авт. арк.)

25. **Орищенко І. О.** Історичні студії Володимира Григоровича Ляскоронського (20.04.1858–21.05.1920) / І. О. Орищенко // Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Історія. – 2018. – Вип. 1(136). – С. 50–53. (0,6 авт. арк.)

26. **Орищенко І. О.** Відображення проблем вищої освіти у рідкісних виданнях ХІХ – початку ХХ ст. // Інноваційна педагогіка. – 2019. – Вип. 12. – Т. 2. – С. 12 – 16. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_2/4.pdf (дата звернення 24.10.2019). – Назва з екрана. (0,6 авт. арк.) (Index Copernicus).

27. **Павленко Т. С.** Творча спадщина В. О. Сухомлинського в електронних ресурсах / Т. С. Павленко // Витоки педагогічної майстерності : збірник наукових праць. – Випуск 22. Серія «Педагогічні науки». – Полтава, 2018. – С. 174–179. (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Ulrichsweb Global Serials Directory).

28. **Павленко Т. С.** Персоналія В. О. Онищука як складник інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» / Тетяна Павленко // Рідна шк. – 2019. – № 6. – С. 69–73.

29. **Палійчук Р. І.** Вплив суспільно-історичного становища в Україні на розвиток літератури для дітей кінця ХІХ – початку ХХ століття / Р. І. Палійчук // Вісник книжкової палати. – 2017. – № 7 (252). – с. 34–38. (0,6 авт. арк.)

30. **Палійчук Р. І.** Педагогічний журнал (Полтава, 1914–1917 роки) та його роль у розвитку вітчизняної освіти / Р. І. Палійчук // Інновац. педагогіка. – Текст. дані. – Одеса, 2019. – Вип. 10. Т. 2. – С. 12–16. – Бібліогр.: 11 назв. – Режим доступу: <http://www.innovpedagogy.od.ua/10-2-ukr> (дата звернення 6.05.2019). – Назва з екрана. (0,6 авт. арк.) (Index Copernicus).

31. **Палійчук Р. І.** Значення “Педагогічного журналу” (1914–1917 рр.) у висвітленні розвитку української педагогічної освіти / Р. І. Палійчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Вип. 68. – С. 155–158. – Режим

доступу: <http://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/nc-68> (дата звернення 17.09.2019) . – Назва з екрана. (0,6 авт.арк.). (Index Copernicus).

32. **Старикова О. В.** Розповідання художньої спадщини Василя Сухомлинського в Україні і світі / Л. В. Старикова // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2017. – Вип. 4. (0,5 авт. арк.)

33. **Страйгородська Л. І.** Контент-аналіз публікацій про творчість В. О. Сухомлинського у фахових виданнях / Л. І. Страйгородська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – 2017. – № 78. – С. 39–43. (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus)

34. **Страйгородська Л. І.** Постать Ф. П. Сушицького в освітньому просторі початку ХХ століття [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Історія науки і біографістика: електрон. наук. фахове вид. – 2019. – № 1. – Режим доступу: <http://inb.dnsgb.com.ua/2019-1/05.pdf> (0,5 авт. арк.)

35. **Сухомлинська Л. В.** Світ живого в педагогіці Василя Сухомлинського / Сухомлинська Леся Віталіївна // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр] / Центральноукр. Держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кропивницький, 2018. – Вип. 171. – С. 223–228 (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

36. **Сухомлинська Л. В.** Світ казок Василя Сухомлинського в сучасному інформаційному просторі України / Л. В. Сухомлинська // Педагогічна освіта: теорія та практика. Психологія. Педагогіка : зб. наук. пр. – 2018. – № 2. – С. 16–21. (0,5 авт. арк.) (Research Bible, Google Scholar)

37. **Сухомлинська О. В.** Дитина і питання про смертність: підхід В.О. Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2017. – Вип. 4. – С. 134–141. (0,5 авт. арк.)

38. **Сухомлинська О. В.** Педагоги і педагогіка в діяльності ВУАН (до 100-річчя НАН України і 25-річчя НАПН України) / О. В. Сухомлинська // Історико-педагогічний альманах. – 2017. – № 1. – С. 4–13. (0,5 авт. арк.)

39. **Сухомлинська О. В.** Творчість Сухомлинського як об'єкт критики: тоді і нині / Сухомлинська Ольга Василівна // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр] / Центральноукр. Держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кропивницький, 2018. – Вип. 171. – С. 10–17. (0,5 авт. арк.)

40. **Сухомлинська Л. В.** Шкільний сад – складова освітньо-виховного середовища школи Сухомлинського // Інноватика у вихованні: зб. наукових праць. Вип. 10 / упоряд. О. Б. Петренко; ред. кол. : О. Б. Петренко, Р. Л. Сойчук, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне, 2019. – 358 с. – С. 119–128. DOI: 10/35619/iuu/vli10.155 (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

41. **Сухомлинська О. В.** Комплексність як провідний принцип організації і діяльності шкільної освіти (1920-і роки) // Історико-педагогічний альманах. – 2019. – № 1. – С. 4–21. (0,5 авт. арк.) (CrossRef, Index Copernicus, Google Scholar)

42. **Сухомлинська О. В.** Концептуальні тексти про виховання дітей і молоді як складова історії сучасної освіти в Україні // Пед. науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2019. – № 6 (90). – С. 226–240. (0,5 авт. арк.) (CrossRef, Index Copernicus, Google Scholar)

43. **Сухомлинська О. В.** Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошуків відповідей на виклики сьогодення // Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. – Вип. 10. – Рівне : РДГУ. – 2019. – С. (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

44. **Сухомлинська О. В.** Як уявляв школу майбутнього Василь Сухомлинський / О. В. Сухомлинська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. – 2019. – № 96. – С. 13–17. (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

45. **Хопта С. М.** Філософські засади національного виховання у дитячих творах Олени Пчілки (на основі збірки «Годі, діточки, вам спати!») / С. М. Хопта // Інноваційна

педагогіка. – № 16 (Т. 2). – 2019. – С. 32–37. – Режим доступу: <http://www.innovpedagogy.od.ua/16-2-ukr> (0,5 авт. арк.) (Index Copernicus, Google Scholar)

Статті в наукових виданнях

1. Library and Information Support of Education / [Sukhomlynska O. V., **Berezivska L. D.**, Zozulia S. M., Khemchian I. I., Lobanovska I. G.] // National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine / National Academy of Educational Sciences of Ukraine ; ed. by V. G. Kremen. – Kyiv, 2017. – P. 71–72. **(0,2 д. а.)**

2. Providing Library and Information Support for Education / **Berezivska L. D.**, Sukhomlynska O. V., Kravchenko S. M., Lobanovska I. G., Khemchian I. I. // Наук.-пед. студії : електрон. наук. журн. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. – № 2. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. – (0,5 авт. арк.)

3. **Березівська Л. Д.** До сторіччя Української революції (1917–1921): реформування шкільної освіти / Березівська Л. Д. // Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) : зб. наук. пр. – Київ : Видавничий дім «Сам», 2017. – С. 72–77. (0,5 авт. арк.)

4. **Березівська Л. Д.** Безмежність дороги Знань // Шлях до себе – шлях до людей : Привітання, спогади, враження від співпраці та зустрічей / голов. ред. і наук. ред. В. І. Кушерець ; відп. упоряд. С. О. Сисоєва. – Київ : Знання України, 2017. – С. 309–315. (0,3 авт. арк.)

5. **Березівська Л. Д.** До 25-річчя Національної академії педагогічних наук України: здобутки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в науково-інформаційному забезпеченні освіти (2012–2016) / Л. Д. Березівська // Наук. пр. Держ. пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. – 2017. – Вип.6. – С. 6–13. (0,5 авт. арк.)

6. **Березівська Л. Д.** «Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017–2026 роки» як основа розбудови інноваційної моделі наукової бібліотеки [Електронний ресурс] / Лариса Дмитрівна Березівська, Світлана Миколаївна Кравченко, Людмила Іванівна Страйгородська // Модель бібліотеки ХХІ століття : міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 15 червн. 2018 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, наук. б-ка. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2018. – Режим доступу: <http://conf.nlu.edu.ua/libmodel/index>. – Назва з екрана. (0,5 авт. арк.)

7. **Березівська Л. Д.** До 100-річчя журналу «Вільна українська школа» (1917–1920): історія освіти крізь призму джерелознавства / Л. Д. Березівська // Наук.-пед. студії : електрон. наук. журн. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. – № 1. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. – С. 19–27. (0,5 авт. арк.)

8. **Березівська Л. Д.** Діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України (1999–2019): здобутки та перспективи розвитку / Л. Д. Березівська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 7–13. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications.

9. **Бондарчук О. Б.** Бібліотечний ресурс – складова частина інформаційного простору / О. Б. Бондарчук // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України

ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Т. В. Добко, І. Г. Лобановська ; редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови), Т. В. Філімонова, Л. І. Страйгородська, Л. І. Самчук]. – Київ, 2017. – Вип. 6 : Організація і методика створення корпоративних інформаційних ресурсів для освітянської галузі України. (0,5 авт. арк.)

10. **Бондарчук О. Б.** Збереження та використання інформаційного ресурсу: традиційні та новітні підходи / Оксана Бондарчук // Бібліотечний форум України: історія, теорія і практика. – 2017. – № 3(9). – с. 18–20 (0,5 авт. арк.)

11. **Гулак В. М.** «Учитель» – провідний часопис галицького українського шкільництва (1889–1914) / Валентина Миколаївна Гулак. // Таврійський вісник освіти : наук.-метод. журн. / КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсон. облради. – Херсон : Херсон. акад. неперерв. освіти. – 2017. – № 2 – С. 257–264. (0,5 авт. арк.)

12. **Бондарчук О. Б.** Галузеві періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як джерело сучасних історіографічних досліджень [Електронний ресурс] / О. Б. Бондарчук // Наук.-пед. студії : електрон. наук. журн. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. – № 2. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. (0,5 авт. арк.)

13. **Гулак В. М.** Часописи Галичини у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / В. М. Гулак // Наук.-пед. студії : електрон. наук. журн. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. – № 2. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. (0,6 авт. арк.)

14. **Демида Є. Ф.** Джерельна база дослідження життя й творчої спадщини М. М. Ланге (1858–1921) – сегмент електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Є. Ф. Демида // Наук.-пед. студії / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. – № 2. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. (0,8 авт. арк.)

15. **Демида Є. Ф.** Електронний джерельний ресурс для вивчення творчого спадку німецького педагога-реформатора кінця XIX – початку XX століття Георга Кершенштейнера / Є. Ф. Демида // Наук.-пед. студії. – 2019. – Вип. 3. – С. 44–54: портр. – Бібліогр.: 13 назв. (0,8 авт. арк.)

16. **Деревянко Т. М.** Реформування загальної середньої освіти в зарубіжних країнах другої половини XX ст. – початку XXI ст. на сторінках періодичних видань / Т. М. Деревянко // Науково-педагогічні студії. – 2019. – Вип. 3. – С. 56–64. (0,5 авт. арк.)

17. **Дроншкевич О. В.** Роль особистих бібліотек у вивченні питань розвитку освіти і культури (на прикладі видань з бібліотеки М. М. Володкевича у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) [Електронний ресурс] / О. В. Дроншкевич // Наук.-пед. студії / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. – № 2. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. (0,5 авт. арк.)

18. **Кропочева Н. М.** Проблема національно-культурної ідентичності в сучасній літературі для дітей історичної тематики: аксіологічний вимір / Н. М. Кропочева // Таврійський вісн. освіти. – 2017. – № 2 (58). – С. 276–284. (0,5 авт. арк.)

19. **Лапаєнко С. В.** Філософія здоров'я у творчій спадщині Василя Олександровича Сухомлинського / С. В. Лапаєнко // Філософія для дітей. В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю : Педагогічні читання : зб. наук.-метод. пр. / за заг. ред. О. В. Сухомлинської, О. Я. Савченко. – Житомир, 2017 – С.145–149. (0,5 авт. арк.)

20. **Лапаєнко С. В.** Закон України «Про освіту»: основні напрями реформування галузі / С. В. Лапаєнко // Наук.-пед. студії / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. – Текст. дані. – Київ, 2018. –

№ 1. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf. – Назва з екрана. – С. 86–91. (0,3 авт. арк.).

21. **Орищенко І. О.** В. Я. Шульгін та О. Я. Єфименко: нові погляди на викладання історії у школі середини XIX – початку XX ст. (за матеріалами фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) // Науково-педагогічні студії. – Вип. 3. – С. 73–85. (1 авт. арк.)

22. **Бібліографія** / [Л. О. Пономаренко] // Єднання для миру і розвитку = Rojednanie dla rokoju i rozwoju : укр.-пол. партнерство в галузі освіти і педагогічних наук / НАПН України, Від-ня проф. освіти і освіти дорослих та ін. ; [за ред. В. Г. Кременя ; чл. редкол.: С. О. Довгий, Н. Г. Ничкало, І. М. Андрощук, М. П. Вовк, Я. Лащик, Л. Б. Лук'янова]. – Київ, 2019. – С. 508–601. (9,5 авт. арк.)

23. **Пономаренко Л. О.** Відділ науково-документного забезпечення, соціокультурної діяльності та міжнародних зв'язків / Л. О. Пономаренко // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: здобутки та перспективи (2015–2019) : [інформаційний довідник] / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Л. Д. Березівська ; авт. кол.: Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська, С. М. Кравченко та ін.]. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2019. – С. 13–15. – До 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09/handbook_DNPB_2015-2019.pdf. (0,09 авт. арк.)

24. **Сухомлинська О. В.** Героїзм і героїчне у вихованні: вчора і сьогодні / О. В. Сухомлинська // Світогляд. – 2017. – №4 (66). (0,5 авт. арк.)

25. **Сухомлинська О. В.** Духовність у сучасному світі: український вимір / О. В. Сухомлинська // Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) : зб. наук. пр. – Київ : Видавничий дім «Сам», 2017. (0,5 авт. арк.)

26. **Сухомлинська О. В.** Моральне виховання учнів: педагогічна наука і практика / О. В. Сухомлинська // Вічне слово. – 2017. – № 1–2. – С. 3–7. (0,5 авт. арк.)

27. **Сухомлинська О. В.** Дорослішати разом з дітьми. Виклики, які потребують відповідей / О. В. Сухомлинська // Методист. – 2018. – № 8. – С. 4–9. (0,5 авт. арк.)

28. **Сухомлинська О. В.** Про участь освітян у розбудові Всеукраїнської академії наук (1920–1930-і роки) / О. В. Сухомлинська // Світогляд – 2018. – №2 . – С. 26–33. (0,5 авт. арк.)

29. **Сухомлинська О. В.** Час, який нас обирає: героїчне у вихованні // Методист. – 2018. – № 1. – С. 14–21. (0,5 авт. арк.)

ТЕЗИ

1. **Березівська Л. Д.** Джерельна основа історико-педагогічних досліджень як методологічна проблема [Електронний ресурс] /Л. Д. Березівська // Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень: зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Деревянко Т. М.]. – Київ, 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,2 авт. арк.)

2. **Березівська Л. Д.** Постаті діячів освіти Української революції на шпальтах журналу «Вільна українська школа» (1917–1920) / Березівська Лариса Дмитрівна // Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). – Київ, 2017. – С. 393–395. (0,3 авт. арк.)

3. **Березівська Л. Д.** Проект єдиної школи в Україні про дванадцятирічну загальну середню освіту (1917–1920 рр.) [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.]. – Київ, 2017. – С. 6–7. – Режим доступу:

http://dnrb.gov.ua/wpcontent/uploads/2017/09/Development_of_education_thesis_2017.pdf. –

Назва з екрана. (0,2 авт. арк.)

4. **Березівська Л. Д.** Реформування загальної середньої освіти в незалежній Україні (кінець XX – початок XXI ст.): підходи до створення антології [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2017. – С. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications– Назва з екрана. (0,2 авт. арк.)

5. **Березівська Л. Д.** Система бібліотечно-інформаційного забезпечення освіти України / Л. Д. Березівська [та ін.] // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XII Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення Нац. наук. с.-г. б-ки Нац. акад. аграр. наук України, м. Київ, 19 трав. 2017 р. / Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка. – Київ, 2017. – С. 379–381. (0,3 авт. арк.)

6. **Березівська Л. Д.** Педагогічна історіографія: стан, проблеми, виклики / Л. Д. Березівська // Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), та ін.]. – Київ, 2018. – С. 4–6. (0,2 авт. арк.)

7. **Березівська Л. Д.** Журнал «Рідна школа» як джерело історії реформування загальної середньої освіти в Україні: концепції і проекти (1991–2002) [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 5–6. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

8. **Березівська Л. Д.** Авторські концепції реформування загальної середньої освіти першого десятиліття незалежної України (1991–2002) [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 37–38. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

9. **Березівська Л. Д.** Антологія про реформування загальної середньої освіти в незалежній Україні (1991–2017): репрезентація джерел (концепції, програми, стратегії, доктрини) / Л. Д. Березівська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 74–76. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

10. **Березівська Л. Д.** Науково-допоміжний бібліографічний показник як форма репрезентації джерел про реформування загальної середньої освіти в Україні у XX ст. [Електронний ресурс] / Л. Д. Березівська // Форми репрезентації джерел з історії освіти : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2019. – С. 5–6. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

11. **Березівська Л. Д.** Педагогічна регіональна історіографія як поняття / Л. Д. Березівська // Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 4–6. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Regionalism_2019.pdf. (0,1 авт. арк.)

12. **Berezivska L. D.** Textbooks on history of education in the structure of pedagogical education of the independent Ukraine (1991–2018) / L. D. Berezivska // History of Education as a Scientific Pedagogical Discipline and a Teaching Subject – Past, Present and Perspectives : international scientific conference, 25–26 June, 2019. – Nikšić, Montenegro, 2019. – P. 42–43. – URL: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1277/objava/48845-medunarodna-naucna-konferencija-na-temu-istorija-pedagogije-kao-naucna-pedagoska-disciplina-i-nastavni-predmet-proslost-sadasnjost-i-perspektive>.

13. **Бондарчук О. Б.** Вітчизняні періодичні видання 1918–1945 рр. у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.]. (0,1 авт. арк.)

14. **Бондарчук О. Б.** Портрет В. П. Науменка крізь призму історичних подій // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Мосія І. А.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – С. 83–85. (0,1 авт. арк.)

15. **Бондарчук О. Б.** Каталог «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського» як джерело сучасних історіографічних досліджень» : [Електронний ресурс] / О. Б. Бондарчук // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 50–51. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications . – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

16. **Бондарчук О. Б.** Вітчизняні галузеві часописи 1917–1945 рр. з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського: джерелознавчий аспект [Електронний ресурс] / О. Б. Бондарчук // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 39–40. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

17. **Бондарчук О. Б.** Каталог періодичних видань як форма репрезентації першоджерел з історії освіти // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: міжнародна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листопада 2019р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова) та ін.]. – Київ, 2019. – С. 89. (0,1 авт. арк.)

18. **Бондарчук О. Б.** Журнал «Новим шляхом» (1927–1930 рр.) як джерело дослідження регіональних особливостей Кубанського краю / Бондарчук О. Б., Палійчук Р. І. // Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні : зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін.]. – Київ : [ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – С. 24–25. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Regionalism_2019.pdf. (0,1 авт. арк.)

19. **Гавриленко Т. Л.** С. О. Сірополко про нову українську початкову школу [Електронний ресурс] / Т. Л. Гавриленко // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін.]. – Київ, 2017. – С. 68–70. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wpcontent/uploads/2017/09/Development_of_education_thesis_2017.pdf. – Назва з екрана. (0,16 авт. арк.)

20. **Гулак В. М.** Роль часопису «Учитель» (1889–1914) в розвитку національної освіти Галичини // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.]. (0,1 авт. арк.)

21. **Гулак В. М.** Періодичні видання кінця XIX – початку XX ст. як джерела дослідження просвітницьких процесів Галичини (журнали «Літературно-науковий вісник» та «Учитель») [Електронний ресурс] / В. М. Гулак // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 40–41. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

22. **Гулак В. М.** «Наукова спадщина М. О. Максимовича (1804-1873): нове бачення» // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: міжнародна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листопада 2019р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), Л. І. Страйгородська (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – С. 90. (0,1 авт. арк.)

23. **Демида Є. Ф.** Біобібліографія М. М. Ланге (1858–1921) у структурі електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Є. Ф. Демида // Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри : зб. матеріалів наук. методол. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Пед. ін-т Київ. ун-ту ім. Бориса Грінченка ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В. ; літ. ред. Дерев'янко Т. М.]. – Київ, 2018. (0,2 авт. арк.)

24. **Демида Є. Ф.** Персоналія М. М. Ланге (1858–1921) як сегмент даних електронного ресурсу біографічної інформації [Електронний ресурс] / Є. Ф. Демида // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 41. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

25. **Демида Є. Ф.** Біобібліографічний вебресурс до 165-річчя від дня народження видатного німецького педагога Г. Кершенштейнера (1854–1932) / Є. Ф. Демида // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листоп. 2019 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська

(голова) та ін.]. – Київ, 2019. – С. 97–98. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf (0,1 авт. арк.)

26. **Деревянко Т. М.** Газета «Освіта» як джерело історії реформування освіти в Україні (90-ті рр. ХХ ст.) [Електронний ресурс] / Т. М. Деревянко // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 51–52. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

27. **Деревянко Т. М.** Освітняська періодика як джерельна база хрестоматії «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» / Т. М. Деревянко // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін.]. – Київ, 2019. – С. 98–99. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf (0,1 авт. арк.)

28. **Дроншкевич О. В.** Тематичне зібрання «Видання іноземними мовами ХVII – поч. ХХ ст.»: проблеми збереження та розкриття // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.], 2017. – С. 48. (0,1 авт. арк.)

29. **Дроншкевич О. В.** Розвиток освіти на сторінках зарубіжної наукової періодики з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : [Електронний ресурс] / О. В. Дроншкевич // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 53–54. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

30. **Дроншкевич О. В.** Періодичні видання ХІХ – початку ХХ ст. іноземними мовами з фонду ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського // Бібліотека. Наука. Комунікація: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листопада 2018 р.) / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада директорів наук. б-к та інформ. центрів акад. наук - членів Міжнар. асоц. акад. наук ; [редкол.: В. І. Попик, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий [та ін.] ; відп. за вип. О. М. Василенко ; ред. О. З. Клименко]. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2018. (0,2 авт. арк.)

31. **Дроншкевич О. В.** Видання іноземними мовами з особистої колекції М. М. Володкевича у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (1860–1924) [Електронний ресурс] / О. В. Дроншкевич // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 42. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

32. **Дроншкевич О. В.** «Педагогічна преса 1917–1945 років у фонді днпб України ім. В. О. Сухомлинського» // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: міжнародна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листопада 2019р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), Л. І. Страйгородська (заст.

голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – С. 93. (0,1 авт. арк.)

33. **Іващенко В. М.** Використання та збереження історико-культурного спадку: традиційні та новітні підходи // матеріали II міжн. Наук.-практ. конференції «Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання» 23–24 листопада 2017 р. (0,1 авт. арк.)

34. **Іващенко В. М.** Зміст часопису «Нова школа» в контексті історико-педагогічного дослідження // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.]. (0,1 авт. арк.)

35. **Іващенко В. М.** Роль українських часописів для дітей 20–30-х років XX ст. у суспільному вихованні // Матеріали Всеукраїнського фестивалю педагогічної майстерності «Роль дитячої книги у формуванні гармонійно розвиненої особистості» (до Міжнародного дня дитячої книги), КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» 5–7 квітня 2017 р. (0,3 авт. арк.)

36. **Іващенко В. М.** Роль часопису «Нова школа» у розбудові системи національної освіти // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Мося І. А.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – с. 23–24 (0,1 авт. арк.)

37. **Іващенко В.** Журнал «Робітник освіти» як джерело історико-педагогічних досліджень : [Електронний ресурс] / В. М. Іващенко // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 54–55. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

38. **Іващенко В. М.** Професійні проблеми освітян у 20-х рр. XX ст. на сторінках часопису «Робітник освіти» (1924–1925) [Електронний ресурс] / В. М. Іващенко // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 43. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

39. **Кемпе В. Ю.** Інформація про Януша Корчака на сайті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» / В. Ю. Кемпе // Філософія дитинства Януша Корчака. Фундаментальні потреби дитини в сучасному суспільстві : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з педагогіки та дитячої психології, 7 – 8 квітня 2017 р., м. Київ : тези. – Київ: Дух і літера, 2017. (0,1 авт. арк.)

40. **Кропочева Н. М.** Національно-патріотичне виховання в законодавчо-правовому дискурсі: національна ідея та державність у змісті понять і термінів [Електронний ресурс] / Н. М. Кропочева // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2017. – С. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

41. **Кропочева Н. М.** Педагогічна діяльність Аркадія Животка (1918–1919 рр.): напрями сучасних досліджень [Електронний ресурс] / Н. М. Кропочева // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.]. – Київ, 2017. – С. 85–86. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wpcontent/uploads/2017/09/Development_of_education_thesis_2017.pdf. – Назва з екрана. (0,1авт. арк.)

42. **Кропочева Н. М.** Інформаційний супровід національно-патріотичного виховання: нормативно-правовий аспект / Н. М. Кропочева // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукраїн. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.; літ. ред. Дерев'янко Т. М.]. – Київ, 2018. – С. 59–60. (0,1авт. арк.)

43. **Кропочева Н. М.** Тематичний спектр публікацій з національно-патріотичного виховання в закладах вищої освіти України: огляд деяких тенденцій [Електронний ресурс] / Н. В. Кропочева // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 44. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

44. **Кропочева Н. М.** Діяльність галузевих бібліотек у створенні науково-допоміжних бібліографічних видань: дихотомічність теоретичних узагальнень й механізму формування наукової інформації [Електронний ресурс] / Н. М. Кропочева // Форми репрезентації джерел з історії освіти : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2019. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1авт. арк.)

45. **Кропочева Н. М.** «Зовнішні розширення» як основне поняття культурологічної концепції Маршалла Маклюєна: біографічний контекст : матеріали Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху» (08–10 жовтня 2019 р.) / Н. Кропочева // Національна б-ка України ім. В. І. Вернадського, Інформаційно-бібліотечна Рада НАН України, Асоціація бібліотек України. – Київ, 2019. (0,1авт. арк.)

46. **Кропочева Н. М.** Регіональне бібліотекознавство у сучасній соціально-комунікаційній структурі суспільства: еволюція дослідницьких підходів / Н. М. Кропочева // Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 25–26. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Regionalism_2019.pdf

47. **Лапаєнко С. В.** Особливості реалізації аксіологічного підходу історико-педагогічного дослідження [Електронний ресурс] / С. В. Лапаєнко // Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень: зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Дерев'янко Т. М.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1авт. арк.)

48. **Лапаєнко С. В.** Про імплементацію Закону України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В.

О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2017. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1авт. арк.)

49. **Лапаєнко С. В.** Характеристика основних концепцій з реформування освіти в Україні (2016–2017) [Електронний ресурс] / С. В. Лапаєнко // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1авт. арк.)

50. **Лапаєнко С. В.** Інноваційні концепції реформування освітньої галузі України гуманістичного спрямування (2014–2016) [Електронний ресурс] / С. В. Лапаєнко // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 45–46. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

51. **Лапаєнко С. В.** Концепції реформування галузі національної освіти 2015–2017 рр. / С. В. Лапаєнко // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: міжнародна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листопада 2019р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – С. 86–87. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf (0,1авт. арк.)

52. **Лапаєнко С. В.** Хрестоматія як форма презентації документів із реформування освіти в Україні [Електронний ресурс] / С. В. Лапаєнко // Форми репрезентації джерел з історії освіти : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2019. – Режим доступу: http://dnrb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1авт. арк.)

53. **Лога Т. В.** Колекція творів Януша Корчака та літератури про нього у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського / Т. В. Лога // Філософія дитинства Януша Корчака. Фундаментальні потреби дитини в сучасному суспільстві : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з педагогіки та дитячої психології, 7 – 8 квітня 2017 р., м. Київ : тези. – Київ: Дух і літера, 2017. (0,1 авт. арк.)

54. **Лога Т. В.** Українська дитяча книжка в умовах української діаспори / Т. В. Лога // Роль дитячої книги у формуванні гармонійно розвиненої особистості : збірник матеріалів III Всеукраїнського фестивалю педагогічної майстерності, м. Херсон, 5 – 7 квітня 2017 р. / КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». – Херсон, 2017. (0,4 авт. арк.)

55. **Орищенко І. О.** Основні аспекти анотування рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.]. (0,1 авт. арк.)

56. **Орищенко І. О.** Перші кроки реформування освіти в Україні на початку 90-х рр. ХХ ст. (за матеріалами з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) : [Електронний ресурс] / І. О. Орищенко // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 43–45. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

57. **Орищенко І. О.** Викладацька діяльність В. Я. Шульгіна (1822–1878 рр.) та його внесок у створення шкільних підручників: до історіографії питання / І. О. Орищенко // Бібліотека закладу вищої освіти в умовах трансформаційних змін: відкрита наука, відкритий доступ, цифрова педагогіка : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 20–21 верес. 2018 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. – С. 85–91. (0,4 авт. арк.)

58. **Орищенко І. О.** Відображення педагогічних ідей вчителів-практиків кінця ХІХ – початку ХХ ст. у вітчизняних підручниках (на прикладі підручника з історії О. Я. Єфименко) [Електронний ресурс] / І. О. Орищенко // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 46–47. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

59. **Орищенко І. О.** Викладання курсу історії України за підручником О. Я. Єфименко крізь призму регіоналістики // Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні : зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.; літ. ред. Хопта С. М.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – С. 16–18. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Regionalism_2019.pdf (0,1 авт. арк.)

60. **Орищенко І. О.** Репрезентація змісту рідкісних видань психолого-педагогічного та історико-культурного напрямку шляхом анотування // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: міжнародна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листопада 2019р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), Л. І. Страйгородська (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – С. 82–84. (0,1 авт. арк.)

61. **Орищенко, І. О.** Викладання та дослідження історії середніх віків у Київському університеті Св. Володимира в контексті урядової політики 30-х рр. ХІХ – поч. ХХ ст. (за матеріалами рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) = Teaching and research of medieval history in the St. Volodymyr University of Kyiv in the context of governmental politics of the 1830s – beginning of the 20th c. (according to the materials of rare book collection of Sukhomlynsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine) / Ірина Орищенко // Ver Kyiviens: Суспільства середньовічного та раннього нового часу і їх цивілізаційна спадщина = Societies of Medieval and Early Modern Times and their civilisation heritage : абстракти доп. та програма Міжнар. наук. конф. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2019. – С. 34–35. – Текст укр. й англ. мовами. (0,1 авт. арк.)

62. **Павленко Т. С.** Книжкова виставка «Внесок НАПН України у розбудову національної освіти: джерела та історіографія»: загальний огляд / Т. С. Павленко [Електронний ресурс] / Т. С. Павленко // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017рр.) – Київ, 2018. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – С. 56–57. (0,1 авт. арк.)

63. **Павленко Т. С.** Творча спадщина В. О. Сухомлинського в інтернет-просторі [Електронний ресурс] / Т. С. Павленко // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 47–48. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

64. **Павленко Т. С.** Постать В. О. Онищука на сторінках вебпорталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Т. С. Павленко // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листоп. 2019 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – С. 100–101. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf. – (0,1 авт. арк.)

65. **Палійчук Р. І.** Видання дитячої літератури кінця XIX – початку XX століття з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.]. (0,1 авт. арк.)

66. **Палійчук Р. І.** Науково-педагогічна діяльність Я. Ф. Чепіги (Зеленкевича) та її роль у розвитку української школи // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – С. 86–88. (0,1 авт. арк.)

67. **Палійчук Р. І.** Розвиток української дитячої літератури початку XX століття: історичний аспект // Матеріали Всеукраїнського фестивалю педагогічної майстерності «Роль дитячої книги у формуванні гармонійно розвиненої особистості» (до Міжнародного дня дитячої книги), КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» 5–7 квітня 2017 р. (0,3 авт. арк.)

68. **Палійчук Р. І.** Часопис «Новим шляхом» – маловідоме джерело для вивчення історії національної освіти : [Електронний ресурс] / Р. І. Палійчук // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін. – Київ, 2018. – С. 58. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

69. **Палійчук Р. І.** Історико-освітній аспект україномовного журналу «Новим шляхом» (1927–1930 рр.) [Електронний ресурс] / Р. І. Палійчук // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 48–49. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

70. **Палійчук Р. І.** Часописи першої половини XX ст. як джерело наукових розвідок в галузі вітчизняної освіти // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: міжнародна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листопада 2019р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О.

Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова) та ін.]. – Київ, 2019. – С. 94–95. (0,1 авт. арк.)

71. **Пономаренко Л. О.** Формування інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» у 2018 році [Електронний ресурс] / Л. О. Пономаренко // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 49–50. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

72. **Пономаренко Л. О.** Бібліографічні ресурси регіонального характеру у забезпеченні наукових досліджень з історії освіти / Л. О. Пономаренко // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 7 листоп. 2019 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – С. 90–91 – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf (0,1 авт. арк.)

73. **Старикова О. В.** Художня спадщина В. О. Сухомлинського як складова співпраці Фонду В. О. Сухомлинського ДНПБ України із закладами освіти [Електронний ресурс] / Л. В. Старикова // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ, 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

74. **Страйгородська Л. І.** Біобібліографічні покажчики як вид наукової продукції ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ : тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

75. **Страйгородська Л. І.** Внесок Спиридона Черкасенка у становлення та розвиток національної освіти / Л. Страйгородська // Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю створення Нац. с.-г. б-ка Нац. акад. аграрних наук України, м. Київ, 19 трав. 2017 р. – Київ, 2017. – С. 343–344. (0,14 авт. арк.)

76. **Страйгородська Л. І.** Спиридон Черкасенко як активний учасник вітчизняного освітнього процесу початку ХХ століття [Електронний ресурс] / Л. Страйгородська // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.]. – Київ, 2017. – С. 79–81. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wpcontent/uploads/2017/09/Development_of_education_thesis_2017.pdf. – Назва з екрана. (0,14 авт. арк.)

77. **Страйгородська Л. І.** Трансформаційні процеси в освітній галузі крізь призму періодичних видань [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В.,

Тарнавська С. В.]. – Київ, 2018. – С. 45–46. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

78. **Страйгородська Л. І.** Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського крізь призму фахових видань (2010–2017) [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст дані. – Київ: [б. в.], 2018. – С. 50–51. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

79. **Страйгородська Л. І.** Біобібліографічні показники як складник джерельної бази біографічних розвідок [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська // Форми репрезентації джерел з історії освіти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2019. – С. 44. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Forms_of_representation_of_sources_2019_25_06.pdf. (0,1 авт. арк.)

80. **Страйгородська Л. І.** Питання національно-патріотичного виховання в контексті історико-педагогічних розвідок: біографічний аспект / Страйгородська Л. І. // Інформаційне забезпечення сфери освіти: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 7 листоп. 2019 р. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2019. (0,1 авт. арк.)

81. **Сухомлинська Л. В.** Відображення художньої спадщини В. Сухомлинського у біобібліографічному показнику «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» [Електронний ресурс] / Л. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст дані. – Київ: [б. в.], 2018. – С. 51–52. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

82. **Сухомлинська Л. В.** Зарубіжний освітньо-виховний досвід гуманного ставлення до тварин в країнах ЄС / Сухомлинська Л. В. // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 30 травня 2019 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – Київ–Дрогобич: ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2019. – 256 с. – С. 254–255. (0,1 авт. арк.)

83. **Сухомлинська Л. В.** Питання розвитку особистості дитини в текстах з реформування освіти в незалежній Україні: історіографічний аспект / Л. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 102–103. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

84. **Сухомлинська О. В.** Про критерії відбору і класифікації джерел до «Антології текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ: [б. в.], 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

85. **Сухомлинська О. В.** Філософія дитинства: як ми розуміємо її сьогодні / О. В. Сухомлинська // Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. з педагогіки та дит. психології «Філософія дитинства Януша Корчака. Фундаментальні потреби дитини у сучасному суспільстві», 7–8 квітня 2017 р. – Київ: Дух і літера. – 2017. – С. 22–29. (0,5 авт. арк.)

86. **Сухомлинська О. В.** Що таке «історія сучасності» в історичному вимірі (компоративний аналіз за матеріалами зарубіжних джерел) [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень: зб. матеріалів наук.-методолог. семінару з історії освіти / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Дерев'янко Т. М.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

87. **Сухомлинська О. В.** Василь Сухомлинський і перші проекти концепцій розбудови національної школи (1990–1991) [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 35–37. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

88. **Сухомлинська О. В.** Василь Сухомлинський і перші проекти концепцій розбудови національної школи (1990–1991) [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Форми репрезентації джерел з історії освіти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2019. – С. 6-7. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Forms_of_representation_of_sources_2019_25_06.pdf. (0,1 авт. арк.)

89. **Сухомлинська О. В.** Програмне забезпечення виховного процесу в сучасній Україні: історіографія питання / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 81–83. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,2 авт. арк.)

90. **Тарнавська С. В.** Національно-патріотичне виховання в Україні: бібліографічний контекст [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України: звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 26 грудня 2017 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Зозуля (заст. голови) та ін.]. – Київ : [б. в.], 2017. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

91. **Тарнавська С. В.** Часопис «Освіта» (1918–1919) як джерело історико-педагогічних досліджень [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921): зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.]. – Київ, 2017. – С. 16–18. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wpcontent/uploads/2017/09/Development_of_education_thesis_2017.pdf. – Назва з екрана. (0,13 авт. арк.)

92. **Тарнавська С. В.** Бібліографічні покажчики як складник джерельної бази з питань розвитку освіти в незалежній Україні [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України

(1991–2017) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару, 16 травня 2018 р., Київ / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – С. 51–52. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/Sources_and_historiography_transformational_processes_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,14 авт. арк.)

93. **Тарнавська С. В.** Національно-патріотичне виховання в Україні крізь призму періодичних видань (2016–2018) [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України : звітна науково-практична конференція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 27 грудня 2018 р., Київ: тези / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Л. Д. Березівська (голова), С. М. Кравченко (заст. голови), С. В. Лапаєнко (відповідальний секретар) та ін.]. – Текст. дані. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 52–53. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstrac_collection_2018.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

94. **Тарнавська С. В.** Інформаційно-бібліографічний супровід освіти й науки з питань національно-патріотичного виховання [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – С. 92–94. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

95. **Тарнавська С. В.** Мотиви національно-патріотичного виховання у творчій спадщині видатних постатей України: бібліографічний аспект [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Форми репрезентації джерел з історії освіти : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін.]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – С. 45–46. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Forms_of_representation_of_sources_2019_25_06.pdf. – Назва з екрана. (0,1 авт. арк.)

96. **Тарнавська С. В.** Роль часопису «Освіта» (1918–1919, м. Кам'янець-Подільський) у проведенні регіональних історико-педагогічних досліджень / С. В. Тарнавська // Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін.]. – Київ, 2019. – С. 21–22. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Regionalism_2019.pdf (0,1 авт. арк.)

97. **Хопта С. М.** Репрезентація персоналії Олени Пчілки в електронному інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу» [Електронний ресурс] / С. М. Хопта // Форми репрезентації джерел з історії освіти : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2019. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

98. **Хопта С. М.** Основні часописи українського педагогічного товариства «Рідна школа (1881–1939 рр.) у книжковому русі Галичини / С. М. Хопта // Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні : зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 23 жовт. 2019 р. / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.) та ін.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – С. 23–24. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Regionalism_2019.pdf (0,1 авт. арк.)

99. **Хопта С. М.** Персоналія Олени Пчілки як складова електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» / С. М. Хопта // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : зб. матеріалів Міжнарод.

наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 94–95. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications. (0,1 авт. арк.)

100. **Чала Н. В.** Електронний інформаційно-бібліографічного ресурс «Видатні педагоги України та світу»: Джон Дьюї (1859–1952) / Н. В. Чала // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конференції / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В. та ін.]. – Київ, 2019. – С. 104. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/abstracts_collection_2019.pdf. (0,1 авт. арк.)

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. **База даних «Рідкісні книги»** [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України. – Текст дані. – Київ, 2017–2019. – Режим доступу: http://194.44.28.246/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=RARE&P21DBN=RARE&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR – Назва з екрана. (2,5 авт. арк. 1000 поз.).

2. **Грінченко Марія Миколаївна** (13.06.1863–15.07.1928) [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України. – Текст дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/17764-2/> (дата звернення: 05.11.18). – Назва з екрана.

3. **Ланге Микола Миколайович** [Електронний ресурс] : [сегмент інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу»] / підгот. Демидою Є. Ф. ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, [2018]. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/> (дата звернення: 01.11.18). – Назва з екрана.

4. **Тесленко Іван Федорович** (26.01.1908 – 22.12.1994) [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України. – Текст дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/16457-2/> (дата звернення: 05.11.18). – Назва з екрана.

5. **Ушинський Константин Дмитрович** (02.03.1823–23/24.12.1870) [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України. – Текст дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/10904-2> (дата звернення: 04.06.2018). – Назва з екрана.

6. **Януш Корчак (Генрік Гольдшміт)** (1878–1942) [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України. – Текст дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/9773-2/> . – (дата звернення: 26.10.2018). – Назва з екрана.

7. **Ярмаченко Микола Дмитрович** (1928 – 2010) [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського / Нац. акад. пед. наук України. – Текст дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/ярмаченко-м-д/> (дата звернення: 05.11.18). – Назва з екрана.

8. **Кершенштейнер Георг** [Електронний ресурс] : [сегмент інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу»] / підгот. Демидою Є. Ф. ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. –

Текст. дані. – Київ, [2019]. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/> (1,9 авт. арк.)

9. **Чамата Павло Романович** [Електронний ресурс] : [сегмент інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу»] / упоряд.: Т. В. Лога, Є. Ф. Демида ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, [2019]. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/>. (0,7 авт. арк.)

10. **Демков Михайло Іванович** [Електронний ресурс] : [сегмент інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу»] / підгот. Павленко Т. С. ; бібліогр. ред. Демида Є. Ф. ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, [2019]. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/>. (0,4 авт. арк.)

11. **Костюк Григорій Сирович** [Електронний ресурс] : [сегмент інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу»] / оновлено Горбенко Н. А. ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, [2019]. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/>. (0,4 авт. арк.)

12. **Стещенко Іван Матвійович** [Електронний ресурс] : [сегмент інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу»] / підгот. і бібліогр. ред. Демида Є. Ф. ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, [2019]. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/>. (0,4 авт. арк.)

Видання спільні із зарубіжними вченими

1. **Березівська Л. Д.** Електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як основа професійної підготовки педагогів / Л. Д. Березівська // Освіта для миру = Edukacja dla pokoju : зб. наук. пр. : у 2 т. / НАПН України [та ін.]. – Київ, 2019. – Т. 2. – С. 222–228. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/717478/1/стаття_2019.pdf.

2. **Сухомлинська О. В.** Духовність як надбання: український вимір. В кн.: Горизонт духовності виховання. Колективна монографія. The Horizon of Spirituality of Education. Collective monograph. Вільнюс: Zuvedra, 2019. – С. 287–299.

Керівник наукового дослідження

О. В. Сухомлинська